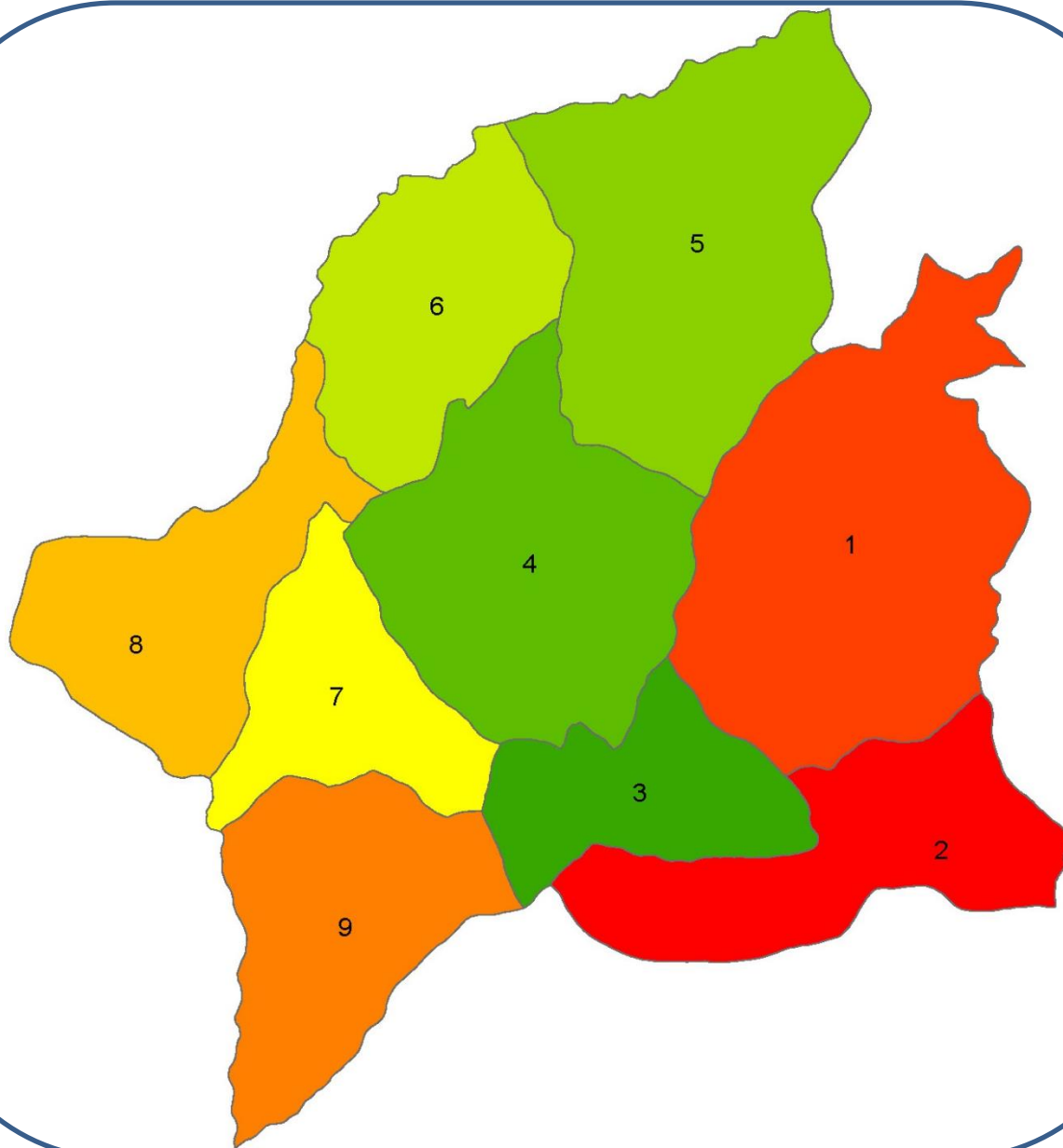

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना प्रतिवेदन स्वर्गद्वारी गाविस

प्युठान
जिल्ला

तयार गर्ने :

गाउँ विकास समितिको कार्यालय, स्वर्गद्वारी

तयार गरिएको मिति : २०७२, आषाढ

खण्ड एक

१.१ परिचय

पश्चिम नेपाल ग्रामिण खानेपानी तथा सरसफाई परियोजना नेपाल सरकार र फिनल्यान्ड सरकार बीच भएको संयुक्त परियोजना हो । यो ग्रामिण खानेपानी आपूर्ति ,सरसफाई र स्वस्थता सम्बन्धी कार्यलाई सहयोग गर्ने योजना हो । यो पश्चिम नेपालको नौ वटा जिल्लामा सञ्चालित परियोजना हो । यस मध्ये पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रका आठ वटा र मध्यपश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रका एउटा (प्युठान) जिल्लालाई यसले कार्यक्षेत्र बनाएको छ । यो परियोजना पहिलो चरणमा सन् २००८ देखि सन् २०१५ सम्म सञ्चालित भई दोस्रो चरणमा सन् २०१३ देखि २०१७ सम्म सञ्चालनमा छ ।

पश्चिम नेपाल ग्रामिण खानेपानी तथा सरसफाई परियोजना गरिव तथा पिछ्छाडिएका वर्गका मानिसको सम्पूर्ण तहमा सुधार गर्ने लक्ष्यमा केन्द्रित छ । खानेपानी आपूर्ति, सरसफाई र स्वस्थता सम्बन्धि सोचको कमिले गरिवी वढाउँछ भन्ने अवधारणालाई यसले जोड दिन्छ । यदि उपर्युक्त सोचाईलाई वास्तविक व्यवहारमा लागु गर्ने हो भने गुणस्तरीय जिविकोपार्जन र आयस्रोतमा वृद्धि हुनेकुरा निश्चित छ र जसले गर्दा अन्त्यमा गरिवीलाई घटाउँछ । नेपाल सरकारले सन् २०१७ सम्ममा खानेपानी र सरसफाईमा १०० प्रतिशत पहुच पुर्‍याउने उद्देश्य रहेको छ । यसै कुरालाई पश्चिम नेपाल ग्रामिण खा.पा.ले सहयोग गर्दछ ।

उपर्युक्त उद्देश्य पुरा गर्नका लागि विभिन्न कार्यहरु सञ्चालन गर्न सकिन्छ ।

१. घरायसी खानेपानी

२. स्वास्थ्य ,स्वच्छता र सरसफाई

३. वास स्थानिय निकायको संलग्नता

४. स्थानिय वास निति तथा निर्देशिका

यो परियोजना नेपाल सरकारको खानेपानी ,स्वस्थता र सरसफाई सम्बन्धि राष्ट्रिय लक्ष्य पुरा गर्ने कार्यमा प्रतिवद्ध छ । यस लक्ष्य अनुसार सन् २०१७ सम्ममा सम्पूर्ण नेपालीको खानेपानी तथा सरसफाईमा पहुँच रहने छ । परियोजना कार्यान्वयन निर्देशिका अनुसार गाविसले खा.पा. सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धि सहयोगको लागी जिविसमा आवेदन दिनु पर्ने छ एक पटक गाविसहरु प्रथमिकिकरण गरेपछि गाविस स्तरिय सरोकारवालाहरुको उपस्थितिमा गाविसको वास योजना तजुमा गरिन्छ । वास योजना ५ वर्षको लागी तयार गरिन्छ जसलाई गाविस तथा जिल्ला परिषदले अनुमोदन गर्नुपर्ने हुन्छ । सो योजनाले कार्यक्रम अवधिभरमा सो ठाँउको खानेपानी तथा सरसफाईमा १०० प्रतिशत पहुच पुर्‍याउने लक्ष राखेको हुन्छ ।

पश्चिम नेपाल

प्युठान जिल्लालाई पुर्ण खुल्ला दिसा मुक्त जिल्ला घोषण गरिसकिएको छ । खुल्ला दिसामुक्त जिल्ला घोषण गदैमा खानेपानी , स्वच्छता र सरसफाईमा सुधार हुदैन । यसका लागि निरन्तर अनुगमनको आवश्यकता छ । यसै क्रममा जिल्ला बासीको आनीवानीमा परिवर्तन गर्ने क्रममा कतिपय गाविस का वडाहरु आनीवानीमा परिवर्तन युक्त वडा घोषण भएका छन् कतिपय घोषण हुने क्रममा छन् । यस परियोजनाको पहिलो चरणमा यस जिल्लाका ६ वटा गा.वि.स छनोट गरि खानेपानी ,आपूर्ति ,स्वस्थता र सरसफाईको वास योजना बनाई कतिपय योजना हरु सम्पन्न भइसकेका छन् तापनि लक्ष्यमा पुग्न बाँकि छ । पहिलो चरण छनोट भएका स्वर्गद्वारी , कोचिवाड ,हंशपुर ,दाडुवाड,लिघा र खवाड गा.वि.स मा यो परियोजना दोस्रो चरणमा चल्दै छ । यी ६ वटा गाविसका वास योजनाहरु अद्यावधिक हुदै सञ्चालित छन् भने ८ वटा माझकोट , अर्खा , लिवाड, भिडग्री ,तिराम ,डाम्री , विजुली र धुवाड गा.वि.स हरु नयाँ छनोट गरी

वास योजना निर्माण हुदै छ । छनौटका आधार हरुमा सदरमुकामवाट टाढा रहेका खानेपानी र सरसफाईको पहुचबाट मुक्त रहेको हुनुपर्दछ । यस्ता गा.वि.स लाई प्राथमिकीकरण गरिएको छ । यस परियोजनाले सन् २०१७ सम्ममा खानेपानी आपूर्ति ,स्वस्थता र सरसफाइमा सबैको पहुँच पुरयाउने राष्ट्रिय लक्ष्यमा सहयोग पुरयाउने प्रतिवद्धता अनुसार काम गर्दै आएको छ । यसै क्रममा जनविकास समाज नेपाललाई परियोजनाले ३ वटा गा.वि.स स्वर्गद्वारी ,लिघा र खवाड लाई योजना अद्यावधिक गरी वास योजना पुनर्निर्माण गर्ने जिम्मा दिएकाले गा.वि.स स्तरिय सरोकारवाला तथा समुदायको सहयोगमा स्थानीय आवश्यकताहरु उपर व्यापक छलफल गरी योजना तर्जुमा गरिएको छ । यो स्वर्गद्वारी गा.वि.स को वास योजना हो ।

१.२ उद्देश्य

यस योजनाको प्रमुख उद्देश्य स्वर्गद्वारी गा.वि.स को वास योजना तयार गर्नु हो । यस भित्रका केहि केहि विशिष्ट उद्देश्यहरु निम्नलिखित छन ।

- ❖ सम्पूर्ण योजना प्रक्रिया ,प्रारम्भिक तथ्याङ्क विश्लेषण र सचेतना अभियानमा सहजिकरण गर्नु ।
- ❖ जिविस, गविस , संस्थागत व्यवस्थापन समिति , खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्त समिति तथा जिल्ला स्थीत अन्य लायन ऐजेन्सीसंग सबन्धव्य काम गर्नु
- ❖ खा.पा.तथा सरसफाईको पूर्ण आनीबानिमा परिवर्तन भएको घोषण गर्ने समय निर्धारण गर्नु तथा घोषणा पश्चात निरन्तरता दिनु ।

१.३ वास योजना तयारी विधि

जन विकास समाज नेपालले गा.वि.स को वास योजना निर्माण गर्दा निम्नलिखित विधि अपनाएको छ ।

- १.३.१ स्वर्गद्वारी गा.वि.स को वास योजना निर्माण गर्ने कर्मचारीहरुको छनोट र तालिमको व्यवस्था ।
- १.३.२ विद्यमान वास योजनाको अध्ययन कर्मचारीद्वारा
- १.३.३ गा.वि.स पदाधिकारी हरुसंग समन्वय गरी वास योजना तर्जुमा गोष्ठी
- १.३.४ वडास्तरिय कार्यशाला गोष्ठी र तथ्याङ्क संकलन कार्य
- १.३.५ वडा वाट आएका योजनाहरुको प्राथमिकिकरण
- १.३.६ गा.वि.स स्तरिय वास योजना तर्जुमा गोष्ठी गरी वडा वाट प्राथमिकिकरणमा परी आएका योजनाहरुको गा.वि.स स्तरिय प्राथमिकिकरण ।
- ३.७ प्राथमिक तथ्याङ्क विश्लेषण
- ३.८ प्राथमिक तथ्याङ्क तुलनात्मक अध्ययन
- १.३.९ गा.वि.स स्तरिय वास योजना अद्यावधिक गर्ने निर्देशिका अध्ययन ।

१.४. वास योजनाको सिमा

स्वर्गद्वारी गा.वि.स को वास योजना अद्यावधिक निर्माण कार्यलाई यसरी सिमाङ्कन गरिएको छ ।

- ❖ गा.वि.स को वास योजना निर्माणका लागी गा.वि.स स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाई समन्वय समिती (VWASHCC) ,वडा नागरिक मञ्चका संयोजक , नागरिक सचेतना केन्द्र (नासके) ,राजनैतिक दलका प्रतिनिधि र स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुको उपस्थितिमा वास योजना अद्यावधिक अभिमुखिकरण कार्यशालाको (१ दिने) आयोजना गरिएको ।

- ❖ गा.वि.स का प्रत्येक वडामा गई वडा नागरिक मञ्चको समन्वयमा वडा स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाई समन्वय समिती ,राजनैतिक दलका वडा प्रतिनिधि , समाजसेवी र प्रबुद्ध व्यक्तिहरुको उपस्थितिमा सरसफाईसम्बन्धि अभिमुखिकरण कार्यशाला गोष्ठीको आयोजना ,वडामा भएका विद्यमान खानेपानी योजनाहरुको अध्ययन ।
- ❖ यसै गोष्ठीमा शौचालय र सरसफाई सम्बन्धी प्रश्नावली निर्माण गरी सोधनी विधिद्वारा तथ्याङ्क संकलन ।
- ❖ खानेपानीको सुविधा स्तरको विवरण माग ।
- ❖ खानेपानीको सुविधा स्तरसम्बन्धी नक्साङ्कन विवरण माग ।
- ❖ छलफलमा आएका प्रस्तावित योजनाहरुको विस्तृत विश्लेषण र छलफल गरी प्राथमिकिकरण ।
- ❖ तेस्रो चरणमा गा.वि.स को समन्वयमा वास योजना तर्जुमा गरी तथ्याङ्कको विश्लेषण र योजनाहरुको प्राथमिकिकरण
- ❖ यसरी सङ्कलित सामग्रीलाई विश्लेषण गरी वास योजना निर्माण ।

खण्ड : दुई

२. गाँउ विकास समितिको सङ्क्षिप्त जानकारी

२.१ सङ्क्षिप्त परिचय

प्युठान जिल्लाका ४२ वटा गा.वि.स (एउटा नगरपालिका सहित) मध्ये स्वर्गद्वारी एउटा दुर्गम गा.वि.स हो। यो नेपालको प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलका नामले प्रसिद्ध छ। स्वर्गद्वारी पवित्र धार्मिक स्थलका नामवाट गा.वि.स को नामाकरण गरिएको छ।

२.२ अवस्थिति, सीमाना र प्रशासनिक विभाजन

स्वर्गद्वारी प्युठान जिल्लाको पश्चिमतर्फ रोल्पा र दाङ जिल्लाको सीमानामा अवस्थित छ। यसको पूर्वमा गोठिवाङ र उदयपुरकोट (केहि मात्रामा समेट्ने) गा.वि.स, पश्चिममा रोल्पाको मसिना गा.वि.स, उत्तरमा प्युठानको भिङ्ग्री र रोल्पाको घोडागाँउ (केहि मात्रामा छुने) गा.वि.स तथा दक्षिणमा कोचिवाङ गा.वि.स पर्दछ। यसलाई स्वर्गद्वारी गाविसले भन्दा पनि स्वर्गद्वारी खाल गाविसका नामले चिनिन्छ।

यो गाविस समुन्द्री सतहवाट ९२४ मिटर देखि २२०० मिटरसम्मको अग्लाइमा छ। यो गाविस २८७ मिनेट उत्तरी अक्षांशदेखि २८११ “०५” मिनेट उत्तरी अक्षांश र ८२३७ पुर्वी देशान्तरदेखि ८२४० ‘१० मिनेट पुर्वी देशान्तरमा पर्दछ। प्युठान जिल्लाको समग्र हावापानी समशीतोष्ण छ तापनि यस गाविस मा अन्य गाविस का तुलनामा केहि चिसो हावापानी पाइन्छ। यस गाविसमा हिउँदका समयमा न्युनतम तापक्रम ४ सेल्सियससम्म र गर्मी समयमा ३४ सेल्सियससम्म तापक्रम बढ्ने गर्दछ। यहाँको औषत वर्षा २००० मिलिमिटर सम्म हुने गर्दछ।

२.३ क्षेत्रफल तथा भू उपयोग

प्युठान जिल्लामा २ निर्वाचन क्षेत्रमध्ये यो गाविस १ नं निर्वाचन क्षेत्रभित्र पर्दछ। यस गा.वि.स लाई ९ वटा वडामा विभाजन गरिएको छ। प्युठान जिल्लाका ११ वटा इलाका मध्ये यो २ नं इलाकामा पर्दछ। यस गा.वि.स को कुल क्षेत्रफल ४०६९.२० हेक्टर छ। यो मुलतः पहाडी क्षेत्र हो। यो पुर्व-पश्चिम फैलिएर उत्तर दक्षिण ढाल बनेको छ। स्वर्गद्वारी पवित्र धार्मिक मन्दिर सबैभन्दा अग्लो स्थानमा छ। यहाँ केहि वुट्यानयुक्त डाडा छन। ५० प्रतिशत जमिन जङ्गलले भरिएको छ। ४० प्रतिशत जमिन मात्र खेतीयोग्य छ। कतिपय चुच्चो आकारका डाडा छ। २ प्रतिशत मुल खोल्सा खोल्सीमा पर्दछ।

२.४ जनसंख्या

यस गा.वि.स को कुल घरघुरी १०५२ छ जसलाई औसत परिवारसंख्यामा लगदा करिब ६१०१ हुन आउँछ। तर २०६७ सालमा गरिएको स्वर्गद्वारी खाल गाविसको वास योजना अनुसार यहाँको कुल जनसंख्या ५७४८ छ। यसमध्ये पुरुषको जनसंख्या २८४८ छ भने महिलाको जनसंख्या २९०० छ। यसलाई प्रतिशतमा कायम गर्दा ४९.५ प्रतिशत पुरुष र ५०.५ प्रतिशत महिलाको छ। यस गा.वि.स को वडागत जातीय, लैङ्गिक घरघुरी सङ्ख्यालाई तलको तालिकामा देखाइएको छ।

स्वर्गद्वारी गाविसको खानेपानी सरसफाई र स्वस्थ WASH अद्यावधिक योजना २०७२

वडा नं.	लैंगिक तथा जातिय आधारमा जनसंख्या तालिका														कूल जम्मा
	दलित			आदिवासी /जनजाति			ब्राह्मण / क्षेत्रि			अन्य			जम्मा		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	
१	५०	५१	१०१	३८६	३८०	७६६	४७	४७	९४				४८३	४७८	९६१
२	९७	९०	१८७	१३०	१२४	२५४	१२९	११८	२४७	०	०	०	३५६	३३२	६८८
३	६४	७४	१३८	१३१	१२८	२५९	७	२	९	०	०	०	२०२	२०४	४०६
४	८३	७८	१६१	१७३	१८५	३५८	११४	१०६	२२०	३	१	४	३७३	३७०	७४३
५	३४	३७	७१	२७०	२७८	५४८	१९	२१	४०				३२३	३३६	६५९
६	१२३	१०२	२२५	१३९	१२३	२६२	६५	५५	१२०	०	०	०	३२७	२८०	६०७
७	४८	४५	९३	२००	२१३	४१३		०	०		०		२४८	२५८	५०६
८	४७	५७	१०४	१७१	१६६	३३७		०	०		०		२१८	२२३	४४१
९	१११	९३	२०४	२४१	२५१	४९२	१८	२३	४१		०		३७०	३६७	७३७
जम्मा	६५७	६२७	१२८४	१८४१	१८४८	३६८९	३९९	३७२	७७१	३	१	४	२९००	२८४८	५७४८
%	५१.२%	४८.८%	२२.३%	४९.९%	५०.१%	६४.२%	५१.८%	४८.२%	१३.४%	७५.०%	२५.०%	०	५०.५%	४९.५%	१००.०%

२.५ वडागत तथा जातीय आधारमा तुलनात्मक घरसंख्या

स्वर्गद्वारी जनजाति तथा आदिवासीको बाहुल्यता भएको गाविस हो । यसको घरधुरी संख्या ६७८ रहेको छ भने जनसंख्या ३९३३ रहेको छ कूल जनसंख्या ६९०९को आदिवासी तथा जनजाती ६४ प्रतिशत हुन आँउछ । यस गाविसमा दलितको जनसंख्या पनि उल्लेखनिय छ यसको घरधुरी २२० र जनसंख्या करिब १२७६ छ जुन कुल जनसंख्याको २१ प्रतिशत हुन आँउछ । विद्यमान बास योजना अनुसार यो जातिको जनसंख्या २२ प्रतिशत छ । अधिकक्ष दलित मित्रराष्ट्र भारत तर्फ नोकरी गर्दछन् कतिपयले भारतमा नोकरी गर्दै र घरपनि धान्दै गरेको देखिन्छ भने कतिपयले घरखाली गरी सिंगो परिवारनै भारतमा नोकरी गरि बसेको पाइन्छ त्यसकारण हालको सर्वेक्षणमा १ प्रतिशत दलितको जनसंख्या घटेको पाइन्छ । यस गाविसमा माथि उल्लेखित जाति बाहेक अन्य जातिहरुपनि छन् अन्य जात जातिहरुमा बाहुन , क्षेत्रि , कुवर र कुसुण्डा जाति पर्दछन् कुसुण्डा जाति जम्मा २ घर रहेका छन् अन्य जात जातिहरुको जनसंख्या कूल जनसंख्याको १५ प्रतिशत रहेको छ ।

वडागत तथा जातीय आधारमा तुलनात्मक घरसंख्या तालिका

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान बास योजना बमोजिमको घरसंख्या						हालको घरसंख्या					
		दलित	आदिवासी जनजाती	धार्मिक अल्पसंख्यक	अन्य तराइ पिछडा बर्ग	अन्य	जम्मा	दलित	आदिवासी जनजाती	धार्मिक अल्पसंख्यक	अन्य तराइ पिछडा बर्ग	अन्य	जम्मा
१	बलिधार							०	१९	०	०	०	१९
	मुख्यटोल							३	२९	०	०	०	३२
	पटुवाखर्क							०	२५	०	०	०	२५
	मालारानी							०	१७	०	०	०	१७

	ब्राह्मणटोल							०	१७	०	०	१४	३१
	सुकिदह							९	८	०	०	०	१७
	घर्तिटोल							०	९	०	०	०	९
	माभुटोल							०	१४	०	०	०	१४
	सिरुवाली							०	२०	०	०	०	२०
	जम्मा	१६	१३३	०	०	१९	१६८	१२	१५८	०	०	१४	१८४
२	जोगिमारा							२०	१३	०	०	२८	६१
	धाप्साटोल							११	१४	०	०	३	२८
	बुढाखोर							७	१२	०	०	७	२६
	जम्मा	३२	४०	०	०	३८	११०	३८	३९	०	०	३८	११५
३	अडेवास							१२	१७			८	३७

									०	०		
	लिप्जा						६	३५	०	०	२	४३
	बाङ्गेसल्ला						१	९	०	०	०	१०
	जम्मा	१९	४९	०	०	२	७०	१९	६१	०	१०	९०
४	सामरिखाडा						५	३			७	१५
	तल्लोडेरा						५	४४	०	०	०	४९
	अन्तरडेरा						९	१०			६	२५
	अडेवास लेख						७	७	०	०	३४	४८
	जम्मा	३३	६८	०	०	४७	१४८	२६	६४	०	४७	१३७
५	हाम्जा						२	३४	०	०	९	४५
	सल्ले						१६	२६	०	०	१	४३

	दहवन							०	३९	०	०	०	३९
	जम्मा	१४	१०३	०	०	९	१२६	१८	९९	०	०	१०	१२७
६	भार्के							५	१६	०	०	०	२१
	बेवरे							०	१८	०	०	२	२०
	सल्लेरिखर्क							७	७	०	०	८	२२
	सिमल पधेरा							२५	३	०	०	१५	४३
	जम्मा	३८	४७	०	०	२२	१०७	३७	४४	०	०	२५	१०६
७	बाइनेटा							९	३२	०	०	३	४४
	मनुखोला							८	१०	०	०	०	१८
	नोस पल्लोटोल							०	३४	०	०	०	३४
	जम्मा	१७	७७	०	०	०	९४	१७	७६	०	०	३	९६
८	सिर्पी गैरा							५	१५			०	२०

										०	०		
	गमटे पोखरा							३	५	०	०	०	८
	धनुखोला							७	९	०	०	०	१६
	नोस मूलगाउ							५	३५	०	०	०	४०
	जम्मा	१८	६३	०	०	०	८१	२०	६४	०	०	०	८४
९	बाजम							१२	२६	०	०	७	४५
	भुरवाङ्ग							१४	२२	०	०	०	३६
	इजर							७	२५	०	०	०	३२
	जम्मा	३४	७९	०	०	७	१२०	३३	७३	०	०	७	११३
जम्मा		२२१	६५९	०	०	१४४	१०२४	२२०	६७८	०	०	१५४	१०५२
प्रतिशत		२२	६४	०	०	१४	१००	२१	६४	०	०	१५	१००

२.७ शैक्षिक संस्थाहरु

१	श्री पृथ्वी नेपाल राष्ट्रिय प्राथमिक विद्यालय	वडा नं. १
२	श्री चेतना नेपाल राष्ट्रिय प्राथमिक विद्यालय	वडा नं. १
३	श्री बाल संकृत निम्न माध्यमिक विद्यालय	वडा नं. २
४	श्री स्वर्द्धरि गुरुवेद आश्रम	वडा नं. २
५	श्री बाल माध्यमिक विद्यालय	वडा नं. ३
६	श्री विश्वशान्ती नेपाल राष्ट्रिय प्राथमिक विद्यालय	वडा नं. ५
७	श्री दिपेन्द्र नेपाल राष्ट्रिय प्राथमिक विद्यालय	वडा नं. ६
८	श्री जनता प्राथमिक विद्यालय	वडा नं. ७
९	श्री भुवनेश्वर नेपाल राष्ट्रिय प्राथमिक विद्यालय	वडा नं. ९

२.८ गाविसमा उपलब्ध जनशक्तिको तुलनात्मक अध्ययन

यस गाविसमा ३ प्रतिशत जनसंख्या शिक्षित छ भने ९७ प्रतिशत अशिक्षित देखिन्छ कूल जनसंख्याको ३.८ साठी वर्ष भन्दा माथी उमेर समुहमा पर्दछन् २.७ छ वर्ष देखि तलको उमेर समुहमा पर्दछन् जिल्ला शिक्षा प्यूठानको तथ्याङ्क अनुसार ६० वर्ष भन्दा तलको उमेर समुहमध्ये ९५ साक्षर देखिन्छन् । भने यो गाविस निरक्षर उन्मूलन घोषणा भएको छ ।

स्वर्गद्वारी खाल गाविसमा घरहरु पातलो गरि छरिएर रहेकोले र घरदेखि विद्यालय जान र आउन ३ देखि ४ घण्टा लाग्ने भएकोले पनि अशिक्षित जनसंख्या धेरै रहेको छ अधिकांश युवाहरु कामको शिल शिलामा भारत तथा अरवको खाडीमा जाने गर्दछन् । महिला र केहि पौढहरुले खेतिपाती गर्ने गर्दछन् । शिक्षित ३ प्रतिशत मध्ये शिक्षक तथा निजमति सेवामा काम गर्दछन् भने केहि साक्षर युवाहरु नेपाल प्रहरी तथा नेपाली सेनामा काम गर्दछन् ।

प्राविधिक जनसंत्कीको तालिका

उपलब्ध दक्ष जनसाधन							
चसाख	म.स्वा. स्व.से	चर्पी निर्माण कर्ता	खानेपानी तथा सरसफाई प्राविधिक/ मर्मत संभार कार्यकर्ता	बर्षाको पानी सङ्कलनको लागि दक्ष जनसाधन	ज्यामि/सिकर्मी /डकर्मी	अन्य	जम्मा
१	१	५	२	२	१०		२०
२	१	६	२	१	१२		२२
३	१	२	१		७		११
४	१	३	१		८		१३
५	१	२	१		६		१०
६	१	२	१		४		८
७	१	१	१		८		११
८	१	२	१		३		७
९	१	३	२		१०		१६
जम्मा	९	२६	१२	३	६८		११८

२.१ गाविसमा विद्यमान सेवा मूलक कार्यालय

स्वर्गद्वारी खाल गाविस स्वर्गद्वारी मन्दिर वा स्वर्गद्वारी आश्रमको नामबाट प्रख्यात छ यसमा आन्तरिक तथा मित्रराष्ट्र भारतबाट तिर्थालुको घुइचो लाग्ने गर्दछ । मन्दिरमा हुने आयबाट गाविसमा रहेका शैक्षिक संस्थाहरुमा अनुदान सहयोग हुने गर्दछ भने स्वस्थ चौकी ,प्रहरी चौकि,विद्यालय आदि रहेका छन् जुनलाई तालिकामा देखाइएको छ ।

क्र.सं	विद्यालय वा संस्थाको नाम
१	श्री पृथ्वी नेपाल राष्ट्रिय प्रा.वि.
२	चेतना ने.रा.प्रा.वि.
३	बाल संकृत मा.वि.
४	स्वर्गद्वारी मन्दिर
५	बाल मा.वि.
६	विश्वशान्ति ने.रा.प्रा.वि.
७	श्री दिपेन्द्र ने.रा.प्रा.वि.
८	श्री जनता प्रा.वि.
९	श्री भूवनेश्वरी ने.रा.प्रा.वि.
१०	गाविस कार्यालय
११	स्वस्थचौकि
१२	प्रहरी चौकि
१३	नेपाली सेनाको व्यारेक

खण्ड तीन

३. गाविसको खानेपानीको तुलनात्मक अवस्था

३.१ खानेपानीको अवस्था

स्वर्गद्वारी पूर्व पश्चिम फैलिएको डाँडाको उत्तर र दक्षिण पसारिएको गाविस हो पूर्व पश्चिम डाँडाको जुन बस्ती छ, त्यहाँ खानेपानीको अत्यन्त अभाव छ। स्वर्गद्वारी आश्रम लिफ्ट खानेपानी आयोजना सम्पन्न भएपछि मात्र आश्रममा खानेपानीको समस्या हल भएको हो। स्वर्गद्वारीको अत्यन्त निकटको बस्ती धरमपानी, जैमारा अडेवास, उपल्लो नोस र तल्लो नोस मा खानेपानीको अत्यन्तै समस्या छ, यी बस्तीहरूमा खानेपानीको समस्या समाधान गर्न लिफ्ट खानेपानीको व्यवस्थागर्न जरुरी छ। समग्रमा सिङ्गे गाविसनै खानेपानीको पहुँच कम भएको गाविस हो।

फिल्ड अध्ययन बाट देखिएको आंकडा अनुसार ४५ प्रतिशतले खानेपानीको पहुँच भएको, ४६ प्रतिशत खानेपानी सेवा बाट बन्चित घर धुरी रहेको तथा ९ प्रतिशत खानेपानी सेवा स्तरउन्ती गरेपछि खा.पा. समस्या हल हुने देखिन्छ।

स्वर्गद्वारी आश्रमदेखि क्रमश पश्चिम तर्फको डाँडाका बस्तीहरूमा मानी रिचार्ज गर्न पोखरीहरू बनाउने तथा पुराना पोखरीहरूलाई मर्मत गरेमा डाँडादेखि तलका बस्तीहरूमा पानीको अभाव नहुने देखिन्छ। अध्ययनको क्रममा भएका पोखरीहरू पनि सुक्का देखिएकोले सुक्का समयमा लिफ्ट खानेपानी आयोजना अन्तरगतबाट पोखरीहरू रिचार्जका लागी प्रति पोखरी १ धारा र पोखरीको साथमा उद्यान तथा पार्कहरू निर्माण गरेमा जलवायु परिवर्तनको मारबाट बच्न सकिने र स्वर्गद्वारी धार्मिक पर्यटकिय स्थल पनि भएकोले पोखरी तथा पार्कका कारणले पर्यटकीय सौन्दर्यता अरु थपिने भई आन्तरिक तथा बाह्य प्रयटकहरूलाई अझ आकर्षण गर्ने निश्चित छ। ति उद्यान तथा पार्कहरू त्यहाँको समुदायले केही शुल्कमा रिसोर्ट संचालनका लागी दिने हो भने अतुलनिय सौन्दर्यता, होटल व्यवसायमा वृद्धि र विद्युत बाट चल्ने पानीको विद्युत महशुल र खा.पा. मर्मत बाट हुने समुदायको खर्च भारमा कमी हुने कुरा नै यस अध्ययनको सौन्दर्यता हो भन्ने लाग्छ। समग्र वास वस्तुगत अवस्थालाई निम्न तालिकाबाट प्रस्तुत गरिएको छ।

गाविसको समग्र बास बस्तुस्थिति तालिका

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना बमोजिमका घरसंख्या				हालको अवस्था			
		खानेपानी सुविधा प्राप्त	सुविधा स्तरोन्नती गर्नुपर्ने	सुविधा नपुगेका	जम्मा घरसंख्या	खानेपानी सुविधा प्राप्त	सुविधा स्तरोन्नती गर्नुपर्ने	सुविधा नपुगेका	जम्मा घरसंख्या
१	बलिधार					११	०	८	१९
	मुख्यटोल					१२	०	२०	३२
	पटुवाखर्क					१६	०	९	२५
	मालारानी					६	०	११	१७
	ब्राह्मणटोल					३१	०	०	३१
	सुकिदह					१५	०	२	१७
	घर्तिटोल					९	०	०	९
	माभटोल					०	०	१४	१४
	सिरुवाली					१५	०	५	२०
	जम्मा					११५	०	६९	१८४
२	जोगिमारा					०	०	६१	६१
	धाप्साटोल					२६	०	२	२८
	बुढाखोर					२६	०	०	२६
	जम्मा					५२	०	६३	११५
	अडेवास					३	०	३४	३७
३	लिप्जा					४३	०	०	४३
	वाङ्गेसल्ला					०	०	१०	१०
	जम्मा					४६	०	४४	९०
	सामरिखाडा					१०	३	२	१५
४	तल्लोडेरा					४०	०	९	४९
	अन्तरडेरा					०	०	२५	२५

	अडेवास लेख					०	०	४८	४८
	जम्मा					५०	३	८४	१३७
५	हाम्जा					५१	०	३	५४
	सल्ले					३०	०	११	४३
	दहवन					३०	०	२	३९
	जम्मा					१११	०	१६	१२०
६	भार्के					६	०	१५	२१
	वेवरे					०	०	२०	२०
	सल्लेरिखर्क					८	७	७	२२
	सिमल पधेरा					०	१४	२९	४३
	जम्मा					१४	२१	७१	१०६
७	वाइनेटा					२०	०	२०	४०
	मनुखोला					०	०	१८	१८
	नोस पल्लोटोल					१५	०	२३	३८
	जम्मा					३५	०	६१	९६
८	सिर्पी गैरा					०	०	२१	२१
	गमटे पोखरा					०	०	६	६
	धनुखोला					०	०	१८	१८
	नोस मूलगाउ					२४	०	१५	३९
	जम्मा					२४	०	६०	८४
९	बाजम					५	३९	०	४५
	भुरवाङ्ग					०	३६	०	३६
	इजर					१५	०	१८	१७
	जम्मा					२०	७५	१८	११३
	कूल जम्मा					४६७	९९	४८	१०५२
	प्रतिशत					४५	९	४६	१००

३.२ खानेपानी सुविधास्तरको विवरण

पानीको सुविधास्तर निर्धारण गर्दा निम्न मापदण्ड अपनाउने गरिन्छ

क. पानीको गुणस्तर

पानीको गुणस्तरको एकिन गर्द प्रयोगशालामा परिक्षण वाट मात्र हुने भएतापनि यस प्रयोजनको लागि पानी प्रदूषित हुने सम्भावनाको आधारमा निर्धारण गरिन्छ ।

संरक्षित स्रोत : निम्न अवस्थामा फाराममा गुणस्तरको महलमा १ लेख्ने ।

- ◆ वर्षेभरि सफा पानी आउने, वाह्य वातावरण (जस्तै: वर्षा, गाईवस्तु आदि) वाट दूषित हुने सम्भावना नभएको **मूल** । (यहां मूल भनेको जमिनवाट निस्केकै स्थानवाट बग्न नपाउदै प्रयोग भएको स्रोत हो ।)
- ◆ राम्रो वनस्पतिय क्षेत्र भित्र भएको मूलको पानी खोल्सा हूदै वगेको भएता पनि वगेको पानी सफा रहेको साथै मूल र पानी लैजाने स्थान बीच पानी दूषित हुने सम्भावना नभएको ।
- ◆ पानीको स्रोत जस्तोसुकै भएता पनि आधुनिक प्रविधि अपनाई Filtration वा Treatment गरिएको ।
- ◆ व्यवस्थित रूपमा वर्षातको पानी संकलन गरि प्रयोग गर्ने गरिएको । ढक्कन, जाली यथास्थानमा रहेको, गटर, छानो तथा घैँटाको सरसफाई नियमित हुने गरेको ।
- ◆ सूधारिएको कूवा जसमा ढक्कन लगाइएको र धारावाट पानी थाप्ने गरिएको ।

स्वीकार्य स्रोत : निम्न अवस्थामा फाराममा गुणस्तरको महलमा २ लेख्ने ।

- ◆ मूलको पानी सफा भएता पनि संरक्षण नगरिएको स्रोत, प्रदूषण हुने सम्भावना भएको ।
- ◆ खोलाको पानी भएता पनि थिग्राउने टंकी (Sedimentation Tank)को व्यवस्था भएको ।

नराम्रो स्रोत : निम्न अवस्थामा फाराममा गुणस्तरको महलमा ३ लेख्ने ।

- ◆ खोला/खोल्साको पानी विना उपचार र संरक्षण पाइप प्रणालीद्वारा वितरण गरी उपभोग गर्ने गरिएको ।

धेरै नराम्रो स्रोत

- ◆ खोला, खोल्सा, खुला इनार/कूवा तथा कुलो वा पोखरीको पानी सोभै उपभोग गर्ने गरिएको ।

ख. पानीको परिमाण

दैनिक उपभोगको लागि आवश्यक पर्ने पानीको परिमाण सुविधास्तर वर्गीकरण गर्ने एउटा महत्वपूर्ण आधार हो । खानेपानीको राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार घरायसी प्रयोजनको लागि ग्रामीण क्षेत्रमा ४५ लिटर प्रति व्यक्ति प्रति दिन, अर्धशहरी क्षेत्रमा ६० लिटर प्रति व्यक्ति प्रतिदिन र शहरी क्षेत्रमा १२५ लिटर प्रति व्यक्ति प्रतिदिन पानी उपलब्ध भएको अवस्थालाई पर्याप्त पानी उपलब्ध भएको अवस्था मानिएको छ । यसमा घरपालूवा जनावरहरूलाई आवश्यक पर्ने पानीको परिमाण समेत समावेश गरिएको छ ।

पानीको परिमाणको आधारमा सुविधास्तरको वर्गीकरण निम्नानुसार गरिएको छ :

- पर्याप्त (परिमाणको महलमा १ लेख्ने) : प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति कम्तीमा ४५ लिटर पानी उपलब्ध भएको, : उपलब्ध पानी घरायसी प्रयोजन र गाइवस्तुलाई समेत पर्याप्त भएको अवस्था
- ठिकै (परिमाणको महलमा २ लेख्ने): प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति २५ लिटर भन्दा बढी र ४५ लिटर भन्दा कम पानी उपलब्ध भएको उपरोक्त सबै कामको लागि पर्याप्त नहुने अवस्था
- नपूग (परिमाणको महलमा ३ लेख्ने): प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति १५ लिटर भन्दा बढी र २५ लिटर भन्दा कम पानी उपलब्ध भएको र खानको लागि पुने तर कपडा धुनको लागि पर्याप्त नहुने ।
- ज्यादै नपूग (परिमाणको महलमा ४ लेख्ने): प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति १५ लिटर भन्दा कम पानी उपलब्ध भएको

ग. समय

एक पटक पानी लिएर आउन लाग्ने समय समेत सूविधास्तर निर्धारणको अर्को महत्वपूर्ण सुचक हो । यो समय १५ मिनेट सम्म भए राम्रो अवस्था, ३० मिनेट सम्मको औसत अवस्था, ४५ मिनेट सम्मको नराम्रो अवस्था र सो भन्दा बढी समय लाग्ने भएमा धेरै नराम्रो अवस्था मानिएको छ ।

घ. मूहानको विश्वसनीयता

खानेपानीको सूविधास्तर मापन गर्ने अर्को महत्वपूर्ण सुचक मूहानको विश्वसनीयता हो । खानेपानीको राम्रो सूविधा हुनका लागि प्राथमिक स्रोतको रुपमा प्रयोग हुने पानीको मूहानवाट वाह्रै महिना पानी प्राप्त हुनुपर्दछ । यसर्थ, यस पार्श्वचित्रमा हाल प्रयोगमा रहेको खानेपानीको प्राथमिक स्रोत सूक्छ कि सूक्दैन भन्ने सुचकलाई समेत सूविधास्तर वर्गीकरणको एक आधारको रुपमा लिइएको छ । जसअनुसार वाह्रै महिना मूहान नसूकेको अवस्थालाई राम्रो, वर्षमा एक महिना मात्र सूक्नेलाई औसत, दुई महिना सम्म सूक्नेलाई नराम्रो र दुई महिना भन्दा बढी सूक्नेलाई ज्यादै नराम्रो अवस्थाको रुपमा लिइएको छ । खानेपानीको सूविधास्तर निर्धारणका आधारहरूलाई तालिका माफत यस प्रकार उल्लेख गरिएको छ ।

सूविधास्तर	गुण	परिमाण (लि/व्य/दिन)	समय (मिनेट)	विश्वसनीयता (महिना)
पहिलो (राम्रो)- १	संरक्षित स्रोत	४५ भन्दा बढी	१५ भन्दा कम	१२
दोश्रो (औसत)- २	स्वीकार्य स्रोत	२५ देखि ४५	१६ देखि ३०	११
तेश्रो (नराम्रो)- ३	नराम्रो स्रोत	१५ देखि २४	३१ देखि ४५	१०
चौथो (धेरै नराम्रो)- ४	धेरै नराम्रो स्रोत	अन्य सबै अवस्था		

गाविसको वडा स्तरीय सर्वेक्षणबाट निम्न तालिका अनुसारको सुविधास्तर विवरण वस्ती अनुसार अंकन गरिएको छ ।

खानेपानीको सुविधास्तर निर्धारण तालिका

वडा नं.	टोलको नाम	पानी थाप्ने स्थान	हालको अवस्था (१ देखि ४ सम्म अवस्था अनुसार लेख्ने)					
			जम्मा घरसंख्या	गुणस्तर	परिमाण	समय	विश्वसनीयता	सुविधास्तर
१	बलिधार	धारा	१९	१	१	१	३	३
	मुख्यटोल	धारा	३२	१	१	२	३	३
	पटुवाखर्क	धारा / कुवा	२५	१	१	२	३	३
	मालारानी	धारा	१७	१	१	३	४	४
	ब्राह्मणटोल	धारा	३१	१	१	२	१	२
	सुकिदह	धारा	१७	१	२	२	२	२
	घर्तिटोल	धारा	९	२	१	१	१	१
	माभुटोल	धारा	१४	१	३	३	४	४
	सिरुवाली	धारा	२०	१	२	२	३	३
	जम्मा		१८४					
२	जोगिमारा	धारा / कुवा	६१	२	४	४	४	४
	धाप्साटोल	धारा	२८	१	२	२	३	३
	बुढाखोर	धारा	२६	१	१	१	१	१
	जम्मा		११५					
३	अडेवास	कुवा	३७	४	४	४	४	४
	लिप्जा	धारा	४३	१	१	१	१	१
	बाङ्गेसल्ला	धारा	१०	४	४	४	४	४
	जम्मा		९०					
४	सामरिखाडा	धारा	१५	२	३	३	४	४
	तल्लोडेरा	धारा / कुवा	४९	१	२	१	२	२
	अन्तरडेरा	कुवा	२५	२	३	३	४	४
	अडेवास लेख	कुवा	४८	३	३	३	४	४
	जम्मा		१३७					
५	हाम्जा	धारा	५४	१	१	१	२	२
	सल्ले	धारा / कुवा	४३	१	२	२	२	२

	दहवन	धारा / कुवा	३९	१	१	१	१	१
	जम्मा		१२०					
६	भार्के	धारा / कुवा	२१	२	३	३	३	३
	वेवरे		२०	३	३	४	४	४
	सल्लेरिखर्क	धारा / कुवा	२२	२	२	३	३	३
	सिमल पधेरा	धारा / कुवा	४३	२	३	३	४	४
	जम्मा		१०६					
७	बाइनेटा	धारा / कुवा	४०	१	३	४	३	४
	मनुखोला	धारा / कुवा	१८	४	४	४	४	४
	नोस पल्लोटोल	कुवा	३८	१	३	३	४	४
	जम्मा		९६					
८	सिर्पी गैरा	कुवा	२१	४	४	४	४	४
	गमटे पोखरा	कुवा	६	४	४	४	४	४
	धनुखोला	कुवा	१८	४	४	४	४	४
	नोस मूलगाउ	धारा / कुवा	३९	१	२	३	३	३
	जम्मा		८४					
९	बाजम	धारा / कुवा	४५	३	३	४	४	४
	भुरबाङ्ग	कुवा	३६	२	३	३	४	४
	इजर	धारा / कुवा	१७	१	२	२	३	३
	जम्मा		११३					
	कूल जम्मा		१०५२					

३.३ खानेपानी उपयोग सम्बन्धि

विद्यमान वास योजना अनुसार धाराबाट पानी खाने घरधुरीको संख्या कूल संख्याको ६६ प्रतिशत देखिन्छ भने हालको घरधुरी संख्या ६१ प्रतिशत देखिन्छ त्यसैगरी सुधारिएको कुवामा ०.९ प्रतिश घरधुरीले सुधारिएको कुवाको पानी उपयोग गर्दथे भने हाल ६ प्रतिशतले उपयोग गर्दछन् यसैगरी नसुधारिएको कुवाको पानी पहिले २७ प्रतिशतले प्रयोग गरेका थिय भने हाल २९ प्रतिशतले प्रयोग गरेको देखिन्छ । विद्यमान वास योजना अनुसार वर्षातको पानी संकलन गरेको देखिदैन भने अहिले ४ प्रतिश घरधुरी त्यसमा भर पर्दछन् खोल र खेल्सीको पानी ६ प्रतिशतले प्रयोग गर्दथे भने हाल प्रयोग गरेको देखिदैन । त्यसै गरि केहि घरधुरी पोखरीको पानी प्रयोग गर्दथे भने अहिले त्यो देखिदैन । यसरी हेर्दा धाराको

पानी प्रयोग गर्नेको संख्या ५ प्रतिशतले घटेको र नसुधारिएको कुवाको पानी प्रयोग गर्ने घरधुरी २ प्रतिशतले बढेको देखिन्छ । खानेपानी उपलब्धता सम्बन्धि तुलनात्मक अध्ययन निम्नानुसारको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना बमोजिमको घरसंख्या								हालको घरसंख्या							
		पाइप धारा	सुधारिएको कुवा	नसुधारिएको कुवा	मूल, पंथर	खोला खोल्स	वर्षातक पानी	पोखरी	जम्मा	पाइप धारा	सुधारिएको कुवा	नसुधारिएको कुवा	मूल, पंथर	खोला खोल्स	वर्षातक पानी	पोखरी	अन्य
१	बलिधार									१९	०	०	०	०	०	०	०
	मुख्यटोल									३२	०	०	०	०	०	०	०
	पटुवाखर्क									१६	०	९	०	०	०	०	०
	मालारानी									१७	०	०	०	०	०	०	०
	ब्राह्मणटोल									३१	०	०	०	०	०	०	०
	सुकिदह									१७	०	०	०	०	०	०	०
	घर्तिटोल									९	०	०	०	०	०	०	०
	माभटोल									१४	०	०	०	०	०	०	०
	सिरुवाली									२०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	१६६	०	१	०	१	०	०	१६८	१७५	०	९	०	०	०	०	०
२	जोगिमारा									४६	१५	०	०	०	०	०	०
	धाप्साटोल									२८	०	०	०	०	०	०	०
	बुढाखोर									२६	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	८८	१	११	०	७	०	०	१०६	१००	१५	०	०	०	०	०	०
३	अडेवास									०	३	३४	०	०	०	०	०
	लिप्जा									४३	०	०	०	०	०	०	०
	वाङ्गसल्ला									१०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	५१	०	१३	०	६	०	०	७०	५३	३	३४	०	०	०	०	०
४	सामरिखाडा									१५	०	०	०	०	०	०	०
	तल्लोडेरा									३९	०	१०	०	०	०	०	०

स्वर्गद्वारी गाविसको खानेपानी सरसफाई र स्वस्थ WASH अद्यावधिक योजना २०७२

	अन्तरडोरा									०	७	११	०	०	७	०	०
	अडेवास लेख									०	१६	०	०	०	३२	०	०
	जम्मा	४४	०	९८	०	४	०	०	१४६	५४	२३	२१	०	०	३९	०	०
५	हाम्जा									४५	०	०	०	०	०	०	०
	सल्ले									३२	०	११	०	०	०	०	०
	दहवन									३७	०	२	०	०	०	०	०
	जम्मा	११४	१	११	०	४	०	०	१३०	११४	०	१३	०	०	०	०	०
६	भार्के									१४	०	७	०	०	०	०	०
	वेवरे									९	०	११	०	०	०	०	०
	सल्लेरिखर्क									८	०	१४	०	०	०	०	०
	सिमल पधेरा									१२	०	३१	०	०	०	०	०
	जम्मा	७४	०	५०	०	६	०	१	१३१	४३	०	६३	०	०	०	०	०
७	वाइनेटा									२०	०	२४	०	०	०	०	०
	मनुखोला									४	०	१४	०	०	०	०	०
	नोस पल्लोटोल									०	१५	१९	०	०	०	०	०
	जम्मा	५१	१	२९	०	१४	०	०	९४	२४	१५	५७	०	०	०	०	०
८	सिर्पी गैरा									०	५	१५	०	०	०	०	०
	गमटे पोखरा									०	०	८	०	०	०	०	०
	धनुखोला									०	०	१६	०	०	०	०	०
	नोस मूलगाउ									२४	०	१६	०	०	०	०	०
	जम्मा	४३	१	३१	०	६	०	०	७५	२४	५	५५	०	०	०	०	०
	बाजम									४१	०	४	०	०	०	०	०

९	भुरबाङ्ग								०	०	३६	०	०	०	०	०
	इजर								१५	०	१७	०	०	०	०	०
	जम्मा	६३	०	३८	०	१८	०	०	११९	५६	०	५७	०	०	०	०
	कूल जम्मा	६९ ४	४	२८२	०	६६	०	१	१०४ ०	६४३	६१	३०९	०	०	३९	०
	प्रतिशत	६६	०.९	२७	०	६	०	०.१	१००	६१	६	२९	०	०	४	०

३.४ सुविधा स्तर विर्गिकरण

पानीको गुणस्तर, ओसार्न लाग्ने समय, दैनिक उपलब्ध पानीको परिमाण र मुहानको विश्वसनियताको आधारमा खानेपानीको वर्तमान सुविधास्तरमा कठिनता अंक पहिलोमा वडा नं.६ दोश्रोमा वडा नं. १ तेश्रोमा वडा नं. ९, चौथोमा वडा नं. ७ र ८ पाचौमा वडा नं. ५ छैटौमा वडा नं. ४ सातौमा वडा नं. ३ आठौमा वडा नं. २ रहेको देखिन्छ जसलाई गाविस स्तरीय प्राथमिकरणमा समावेश गरेका छौं ।

३.५ खानेपानीका मुहानहरु

क्र . सं.	मुहानको नाम	योजनाको प्रकार	वडा नं.	लाभान्वीत घरधुरी	लाभान्वीत टोलहरु	अवस्था
१	कुड.रिड. खोला धाप्सा	लिफ्ट	२	१२५	धरमपानी २ ,जोगिमारा २, बाङ्गेसल्ला १ र ३ , अडेवास ३ र ४	निर्माणधिन
२	सिजरीखोला	ग्राभिटी	५	१३०	दहवन , माभटोल , हाम्जा , भिगू ८	सम्पन्न
३	धाप्साचौवाङ्गखोला	ग्राभिटी	१	३१	ब्राह्मनटोल , भाक्रीखोला धारफेदटोल ,	प्रस्तावित
४	पिपलडाँडा	ग्राभिटी	५	७	दहवन ,	सम्पन्न
५	टुनिभित्ता मूल	ग्राभिटी	५	१२	दहवन , सल्लेरी	सम्पन्न
६	धौलागिरी	ग्राभिटी	५	१३	दहवन , विचटोल	सम्पन्न
७	ओग्ने मूल	ग्राभिटी	५	२८	तल्लो हाम्जा अन्तरटोल	सम्पन्न

८	ठूलोखोला	ग्राभिटी	५	२८	उपल्लो हाम्जा	सम्पन्न
९	पैयु मूल	ग्राभिटी	५	२३	सल्ले तल्लो टोल	सम्पन्न
१०	मालारानी मूल	ग्राभिटी	१	१००	सुकिदह , घर्तिटोल , आरनटोल , सालबाई टोल, पटुवाखर्क , सिरुवाली , मालारानी र भिगू ८	सम्पन्न
११	धरमपानी गोयलखोला	ग्राभिटी	२	४५	मुख्यटोल , लापालीटोल , उपल्लोटोल , (वडा १)	सम्पन्न
१२	लिसेखोला	ग्राभिटी	६	४८	भार्के , व्यहोरे , सल्लेरीखर्क	प्रस्तावित
१३	कुट्काधारा डडेलभित्ता मुहान	ग्राभिटी	२	३९	जोगिमारा (कुट्काधारा,पुरनधारा, उपल्लोटोल)	सम्पन्न
१४	उपल्लो लिसेखोला	ग्राभिटी	६	२०	भार्के ,सामरिखाडा वडा -४	सम्पन्न
१५	धिमधिमे पातलकुवा	ग्राभिटी	२	६३	जोगिमारा , तल्लोटोल र उपल्लोटोल	सम्पन्न
१६	रामसारी खोला	ग्राभिटी	६	२०	भार्के, व्यहोरे	सम्पन्न
१७	सिर भित्ता	ग्राभिटी	५	५	हाम्जा (लामपाटाटोल)	प्रस्तावित
१८	पुरानोपानी	ग्राभिटी	१	२४	धनबाङ्ग उपल्लोटोल	पुन निर्माण गर्नु पर्ने
१९	बैसखोला	ग्राभिटी	७	१८	नोस (मन्नुखोला)	प्रस्तावित
२०	चुनवाङ्ग	ग्राभिटी	७	२१	नोस (माभडेरा , च्यूरीटोल)	पुन निर्माण गर्नु पर्ने
२१	कल्लफेटमूल	ग्राभिटी	८	२४	नोस (कल्लाफेद)	सम्पन्न
२२	सिर्पिखोला	ग्राभिटी	७	१८	वाईनेटा	सम्पन्न
२३	जुगेखोला	ग्राभिटी	९	३०	भुरवाङ्ग , इजर	सम्पन्न
२४	सिजरीखोला	ग्राभिटी	५	१३०	हाम्जा (दहवन ,सल्ले , माभटोल) र उपल्लो भिगू	मर्मत गर्नुपर्ने
२५	पुरनपानी	ग्राभिटी	३	१२	बाङ्गैसल्ला (वडा नं. ३२१)	सम्पन्न
२६	मौरीखोला मूलगाँउ	ग्राभिटी	९	६१	वाजम , इजर , भुरवाङ्ग	सम्पन्न
२७	धनुखोला	ग्राभिटी	९	३६	वाजम , इजर , भुरवाङ्ग	प्रस्तावित
२८	नारेखोला मूल	ग्राभिटी	७	५	बाइनेटा	सम्पन्न

२९	रानीपोखरी मूल	ग्राभिटी	७	२०	नोस (रानीपोखरी)	सम्पन्न
३०	बनराजाखोला	ग्राभिटी	८	३१	नोस	प्रस्तावित
३१	बान्द्रखोला	लिफ्ट	७	१४३	नोस (वडा नं. ७ र ८)	प्रस्तावित
३२	खनालपदेरा	लिफ्ट	४	१२	अधिकारीटोल , खनालटोल (वडा नं. ४)	प्रस्तावित
३३	पुरानोपानी खा.पा.	ग्राभिटी	३	२४	धनवाङ्ग उपल्लोटोल (वडा नं.१)	मर्मत गर्नुपर्ने
३४	पटुवाखर्क वगालेसल्ला	ग्राभिटी	१	१०	धनवाङ्ग , वगालेसल्ला , गाइधारा	मर्मत गर्नुपर्ने
३५	सुसपदेरा	ग्राभिटी	५	३	हाम्जा (डाडाटोल)	प्रस्तावित
३६	रानीपोखरी	ग्राभिटी	७	२५	नोस , (माभडेरा, कनफेट, हदेखोला)	प्रस्तावित
३७	मौरीखोला	ग्राभिटी	९	५१	वाजम , इजर , भुरवाङ्ग ,	प्रस्तावित
३८	बनराज खोला	ग्राभिटी	८	३०	नोस	प्रस्तावित
३९	पाड.राड.खोला	ग्राभिटी	३	४३	लिप्जा, धाप्सा (वडा नं. ३ र २)	सम्पन्न
४०	कुड.लिड.खोला	ग्राभिटी	७	८४	सिमलपधेरा , सल्लेरीखर्क, बेवरे, भार्के (वडानं. ६)	प्रस्तावित
४१	सिदिनीछहरा	ग्राभिटी	१	६०	माभटोल , मुख्यटोल , भाक्रीटोल , धारफेद	प्रस्तावित
४२	पाखापानी मूलसंरक्षण		४	४२	अन्तरडेरा , लेखबस्ती ,	प्रस्तावित
४३	खोर्यखोला मूल संरक्षण		२	१५०	वडा नं. १ र भिगु	प्रस्तावित
४४	पाड.राड. मूल संरक्षण		२	४८	वडा नं २	प्रस्तावित
४५	खोपिल्टेपानी मूलसंरक्षण		४	५०	वडा नं ४	प्रस्तावित
४६	ठूलोखोला मूलसंरक्षण		५	५०	वडा नं ५	प्रस्तावित

४७	टुनिखर्क मूल संरक्षण		१	५	वडा नं १	प्रस्तावित
४८	भाकृपानी मूलसंरक्षण		४	२०	वडा नं ४	प्रस्तावित
४९	बाहुनपानी मूलसंरक्षण		४	२५	वडा नं ४	प्रस्तावित
५०	मोप्पाखोला मूलसंरक्षण		१	३१	वडा नं १ (ब्राह्मण टोल)	प्रस्तावित
५१	बाह्रमूरे मूलसंरक्षण		१	६	वडा नं १ बाह्रमूरे	प्रस्तावित
५२	फाँचे मूलसंरक्षण		४	२	वडा नं २	प्रस्तावित
५३	मूलेपानी मूल संरक्षण		३	२५	वडा नं ३	प्रस्तावित
५४	दुलेपानी मूलसंरक्षण		३	४३	वडा नं ३ अडेवास	प्रस्तावित
५५	खर्कुल मूलसंरक्षण		७	२०	नोस	प्रस्तावित
५६	लाकुरीखोला मूलसंरक्षण		७	१७	नोस	प्रस्तावित
५७	जुगेपानी मूल संरक्षण		९	४	भुरवाङ्ग	प्रस्तावित
५८	पदेराखोला मूलसंरक्षण		९	३५	बाजम	प्रस्तावित
५९	भुरवाङ्गखोला मूल संरक्षण		९	२५	भुरवाङ्ग	प्रस्तावित
६०	भेपखोला मूलसंरक्षण		५	५	वडा नं. ५	प्रस्तावित

६१	धाप्साखोला मूल संरक्षण		२	६	वडा नं. ६	प्रस्तावित
६२	गर्फू मूलसंरक्षण		८	१५	वडा नं. ८	प्रस्तावित

३.६ हाल प्रयोगमा रहेका श्रोतहरु

क्र . सं.	मुहानको नाम	योजनाको प्रकार	वडा नं.	लाभान्वीत घरधुरी	लाभान्वीत टोलहरु	अवस्था
१	आकासेपानी	आकासेपानी संकलन	३, ४	६९	अडेवास	सम्पन्न
२	सिजरीखोला	ग्राभिटी	५	१३०	दहवन , माभोटोल , हाम्जा , भिगू ८	सम्पन्न
३	पिपलडाँडा	ग्राभिटी	५	७	दहवन ,	सम्पन्न
४	टुनिभित्ता मूल	ग्राभिटी	५	१२	दहवन , सल्लेरी	सम्पन्न
५	धौलागिरी	ग्राभिटी	५	१३	दहवन , विचटोल	सम्पन्न
६	ओग्ने मूल	ग्राभिटी	५	२८	तल्लो हाम्जा अन्तरटोल	सम्पन्न
७	ठूलोखोला	ग्राभिटी	५	२८	उपल्लो हाम्जा	सम्पन्न
८	पैयु मूल	ग्राभिटी	५	२३	सल्ले तल्लो टोल	सम्पन्न
९	मालारानी मूल	ग्राभिटी	१	१००	सुकिदह , घर्तिटोल , आरनटोल , सालबाई टोल, पटुवाखर्क , सिरुवाली , मालारानी र भिगू ८	सम्पन्न
१०	धरमपानी गोयलखोला	ग्राभिटी	२	४५	मुख्यटोल , लापालीटोल , उपल्लोटोल , (वडा १)	सम्पन्न
११	कुट्टकाधारा डडेलभित्ता मुहान	ग्राभिटी	२	३९	जोगिमारा (कुट्टकाधारा, पुरनधारा, उपल्लोटोल)	सम्पन्न

१२	उपल्लो लिसेखोला	ग्राभिटी	६	२०	भार्के ,सामरिखाडा वडा -४	सम्पन्न
१३	धिमधिमे पातलकुवा	ग्राभिटी	२	६३	जोगिमारा , तल्लोटोल र उपल्लोटोल	सम्पन्न
१४	रामसारी खोला	ग्राभिटी	६	२०	भार्के, व्यहोरे	सम्पन्न
१५	कल्लफेटमूल	ग्राभिटी	८	२४	नोस (कल्लाफेद)	सम्पन्न
१६	सिर्पिखोला	ग्राभिटी	७	१८	वाईनेटा	सम्पन्न
१७	जुगेखोला	ग्राभिटी	९	३०	भुरवाङ्ग , इजर	सम्पन्न
१८	सिजरीखोला	ग्राभिटी	५	१३०	हाम्जा (दहवन ,सल्ले , माभटोल) र उपल्लो भिगु	मर्मत गर्नुपर्ने
१९	पुरनपानी	ग्राभिटी	३	१२	बाङ्गेसल्ला (वडा नं. ३२१)	सम्पन्न
२०	मौरीखोला मूलगाँउ	ग्राभिटी	९	६१	वाजम , इजर , भुरवाङ्ग	सम्पन्न
२१	नारेखोला मूल	ग्राभिटी	७	५	बाइनेटा	सम्पन्न
२२	रानीपोखरी मूल	ग्राभिटी	७	२०	नोस (रानीपोखरी)	सम्पन्न
२३	पुरनपानी खा.पा.	ग्राभिटी	३	२४	धनवाङ्ग उपल्लोटोल (वडा नं.१)	मर्मत गर्नुपर्ने
२४	पटुवाखर्क वगालेसल्ला	ग्राभिटी	१	१०	धनवाङ्ग , वगालेसल्ला , गाइधारा	मर्मत गर्नुपर्ने
२५	पाड.राड.खोला	ग्राभिटी	३	४३	लिप्जा, धाप्सा (वडा नं. ३२२)	सम्पन्न
२६	पाखापानी मूलसंरक्षण		४	४२	अन्तरडेरा , लेखबस्ती ,	प्रस्तावित
२७	खोर्यखोला मूल संरक्षण		२	१५०	वडा नं. १ र भिगु	प्रस्तावित
२८	पाड.राड. मूल संरक्षण		२	४८	वडा नं २	प्रस्तावित
२९	खोपिल्टेपानी मूलसंरक्षण		४	५०	वडा नं ४	प्रस्तावित

३०	ठूलोखोला मूलसंरक्षण		५	५०	वडा नं ५	प्रस्तावित
३१	टुनिखर्क मूल संरक्षण		१	५	वडा नं १	प्रस्तावित
३२	भाकृपानी मूलसंरक्षण		४	२०	वडा नं ४	प्रस्तावित
३३	बाहुनपानी मूलसंरक्षण		४	२५	वडा नं ४	प्रस्तावित
३४	मोप्पाखोला मूलसंरक्षण		१	३१	वडा नं १ (ब्राह्मण टोल)	प्रस्तावित
३५	बाह्रमूरे मूलसंरक्षण		१	६	वडा नं १ बाह्रमूरे	प्रस्तावित
३६	फाँचे मूलसंरक्षण		४	२	वडा नं २	प्रस्तावित
३७	मूलेपानी मूल संरक्षण		३	२५	वडा नं ३	प्रस्तावित
३८	दुलेपानी मूलसंरक्षण		३	४३	वडा नं ३ अडेवास	प्रस्तावित
३९	खर्कुल मूलसंरक्षण		७	२०	नोस	प्रस्तावित
४०	लाकुरीखोला मूलसंरक्षण		७	१७	नोस	प्रस्तावित
४१	जुगेपानी मूल संरक्षण		९	४	भुरवाङ्ग	प्रस्तावित
४२	पदेराखोला मूलसंरक्षण		९	३५	बाजम	प्रस्तावित
४३	भुरवाङ्गखोला मूल संरक्षण		९	२५	भुरवाङ्ग	प्रस्तावित

४४	भोपखोला मूलसंरक्षण		५	५	वडा नं. ५	प्रस्तावित
४५	धाप्साखोला मूल संरक्षण		२	६	वडा नं. ६	प्रस्तावित
४६	गर्फू मूलसंरक्षण		८	१५	वडा नं. ८	प्रस्तावित

३.७ पाइपप्रणलीकालागी संभाव्यत श्रोतहरु

क्र . सं.	मुहानको नाम	योजनाको प्रकार	वडा नं.	लाभान्वीत घरधुरी	लाभान्वीत टोलहरु	अवस्था
१	धाप्साचौवाङ्गखोला	ग्राभिटी	१	३१	ब्राह्मनटोल , भाक्रीखोला धारफेदटोल ,	प्रस्तावित
२	लिसेखोला	ग्राभिटी	६	४८	भार्के , व्यहोरे , सल्लेरीखर्क	प्रस्तावित
३	सिर भित्ता	ग्राभिटी	५	५	हाम्जा (लामपाटाटोल)	प्रस्तावित
४	पुरानोपानी	ग्राभिटी	१	२४	धनवाङ्ग उपल्लोटोल	पुन निर्माण गर्नु पर्ने
५	बैसखोला	ग्राभिटी	७	१८	नोस (मन्नुखोला)	प्रस्तावित
६	चुनवाङ्ग	ग्राभिटी	७	२१	नोस (माभडेरा , च्यूरीटोल)	पुन निर्माण गर्नु पर्ने
७	धनुखोला	ग्राभिटी	९	३६	वाजम , इजर , भुरवाङ्ग	प्रस्तावित
८	बनराजाखोला	ग्राभिटी	८	३१	नोस	प्रस्तावित
९	पुरनपानी खा.पा.	ग्राभिटी	३	२४	धनवाङ्ग उपल्लोटोल (वडा नं.१)	मर्मत गर्नुपर्ने
१०	पटुवाखर्क वगालेसल्ला	ग्राभिटी	१	१०	धनवाङ्ग , वगालेसल्ला , गाइधारा	मर्मत गर्नुपर्ने
११	सुसपदेरा	ग्राभिटी	५	३	हाम्जा (डाडाटोल)	प्रस्तावित
१२	रानीपोखरी	ग्राभिटी	७	२५	नोस , (माभडेरा, कनफेट, हदेखोला)	प्रस्तावित
१३	मौरीखोला	ग्राभिटी	९	५१	वाजम , इजर , भुरवाङ्ग ,	प्रस्तावित
१४	बनराज खोला	ग्राभिटी	८	३०	नोस	प्रस्तावित
१५	कुड.लिड.खोला	ग्राभिटी	७	८४	सिमलपधेरा , सल्लेरीखर्क, बेवरे, भार्के (वडानं. ६)	प्रस्तावित

१६	सिदिनीछहरा	ग्राभिटी	१	६०	माभटोल , मुख्यटोल , भाक्रीटोल , धारफेद	प्रस्तावित
----	------------	----------	---	----	--	------------

३.८ लिफ्ट प्रणालिका संभावित श्रोतहरु

१	बान्द्रेखोला	लिफ्ट	७	१४३	नोस (वडा नं. ७ र ८)
२	खनालपदेरा	लिफ्ट	४	१२	अधिकारीटोल , खनालटोल (वडा नं. ४)
३	सिर्पिखोला तल्लोमूल	लिफ्ट	८	४५	वडा नं. ७ र ८)

३.९ मुहान सुधार गरी सुविधास्तर बृद्धि गर्ने सकिने श्रोतहरु

क्र . सं.	मुहानको नाम	योजनाको प्रकार	वडा नं.	लाभान्वीत घरधुरी	लाभान्वीत टोलहरु	अवस्था
१	पुरानोपानी	ग्राभिटी	१	२४	धनवाङ्ग उपल्लोटोल	पुन निर्माण गर्नु पर्ने
२	चुनवाङ्ग	ग्राभिटी	७	२१	नोस (माभडेरा , च्यूरीटोल)	पुन निर्माण गर्नु पर्ने
३	सिजरीखोला	ग्राभिटी	५	१३०	हाम्जा (दहवन ,सल्ले , माभटोल) र उपल्लो भिगू	मर्मत गर्नुपर्ने
४	पुरानोपानी खा.पा.	ग्राभिटी	३	२४	धनवाङ्ग उपल्लोटोल (वडा नं. १)	मर्मत गर्नुपर्ने
५	पटुवाखर्क वगालेसल्ला	ग्राभिटी	१	१०	धनवाङ्ग , वगालेसल्ला , गाइधारा	मर्मत गर्नुपर्ने

३.१० निर्माण सम्पन्न पाइप प्रणालिका खानेपानी योजनाहरु

क्र . सं.	मुहानको नाम	योजनाको प्रकार	वडा नं.	लाभान्वीत घरधुरी	लाभान्वीत टोलहरु	अवस्था
१	सिजरीखोला	ग्राभिटी	५	१३०	दहवन , माभटोल , हाम्जा , भिगू ८	सम्पन्न
२	पटुवाखर्क वगालेसल्ला	ग्राभिटी	१	१०	धनवाङ्ग , वगालेसल्ला , गाइधारा	मर्मत गर्नुपर्ने
३	पिपलडाँडा	ग्राभिटी	५	७	दहवन ,	सम्पन्न
४	टुनिभित्ता मूल	ग्राभिटी	५	१२	दहवन , सल्लेरी	सम्पन्न
५	धौलागिरी	ग्राभिटी	५	१३	दहवन , विचटोल	सम्पन्न

६	ओग्ने मूल	ग्राभिटी	५	२८	तल्लो हाम्जा अन्तरटोल	सम्पन्न
७	ठूलोखोला	ग्राभिटी	५	२८	उपल्लो हाम्जा	सम्पन्न
८	पैयु मूल	ग्राभिटी	५	२३	सल्ले तल्लो टोल	सम्पन्न
९	मालारानी मूल	ग्राभिटी	१	१००	सुकिदह , घर्तिटोल , आरनटोल , सालबाई टोल, पटुवाखर्क , सिरुवाली , मालारानी र भिगू ८	सम्पन्न
१०	धरमपानी गोयलखोला	ग्राभिटी	२	४५	मुख्यटोल , लापालीटोल , उपल्लोटोल , (वडा १)	सम्पन्न
११	कुट्काधारा डडेलभित्ता मुहान	ग्राभिटी	२	३९	जोगिमारा (कुट्काधारा,पुरनधारा, उपल्लोटोल)	मर्मत गर्नुपर्ने
१२	उपल्लो लिसेखोला	ग्राभिटी	६	२०	भार्के ,सामरिखाडा वडा -४	सम्पन्न
१३	धिमधिमे पातलकुवा	ग्राभिटी	२	६३	जोगिमारा , तल्लोटोल र उपल्लोटोल	सम्पन्न
१४	रामसारी खोला	ग्राभिटी	६	२०	भार्के, व्यहोरे	सम्पन्न
१५	पुरानोपानी	ग्राभिटी	१	२४	धनबाङ्ग उपल्लोटोल	सम्पन्न
१६	पाड.राड.खोला	ग्राभिटी	३	४३	लिप्जा, धाप्सा (वडा नं. ३२२)	पुन निर्माण गर्नु पर्ने
१७	चुनवाङ्ग	ग्राभिटी	७	२१	नोस (माभडेरा , च्यूरीटोल)	सम्पन्न
१८	कल्लफेटमूल	ग्राभिटी	८	२४	नोस (कल्लाफेद)	पुन निर्माण गर्नु पर्ने
१९	सिर्पिखोला	ग्राभिटी	७	१८	वाईनेटा	सम्पन्न
२०	जुगेखोला	ग्राभिटी	९	३०	भुरवाङ्ग , इजर	सम्पन्न
२१	सिजरीखोला	ग्राभिटी	५	१३०	हाम्जा (दहवन ,सल्ले , माभटोल) र उपल्लो भिगू	सम्पन्न
२२	पुरनपानी	ग्राभिटी	३	१२	बाङ्गसल्ला (वडा नं. ३२१)	मर्मत गर्नुपर्ने
२३	मौरीखोला मूलगाँउ	ग्राभिटी	९	६१	वाजम , इजर , भुरवाङ्ग	सम्पन्न
२४	नारेखोला मूल	ग्राभिटी	७	५	बाइनेटा	सम्पन्न
२५	रानीपोखरी मूल	ग्राभिटी	७	२०	नोस (रानीपोखरी)	सम्पन्न
२६	पुरानोपानी खा.पा.	ग्राभिटी	३	२४	धनवाङ्ग उपल्लो टोल (वडा नं. , १)	सम्पन्न

३.११ (क) विद्यमान खा.पा. योजनाको विवरण

क्र . सं.	योजनाको नाम	योजन को कोड	योजनाको प्रकार	वडा नं.	लाभान्वी त घरधुरी	लाभान्वीत टोलहरु	सहयोगी निकाय	श्रोतको नाम	सेवा संचालन भएको वर्ष	श्रोतको कोड
१	सिजरीखोला खा.पा.		ग्राभिटी	५	१३०	दहवन , माभुटोल , हाम्जा , भिगू ढ	एसियली विकास वैक	सिजरीखोला	२०४९	
२	पटुवाखर्क वगालेसल्ला खा.पा.		ग्राभिटी	१	१०	धनवाङ्ग , वगालेसल्ला , गाइधारा		पटुवाखर्क वगालेसल्ला	२०४९	
३	पिपलडाँडा खा.पा.		ग्राभिटी	५	७	दहवन ,	गाविस	पिपलडाँडा	२०५३	
४	टूनिभित्ता मूल खा.पा.		ग्राभिटी	५	१२	दहवन , सल्लेरी	गाविस	टूनिभित्ता मूल	२०६३	
५	धौलागिरी खा.पा.		ग्राभिटी	५	१३	दहवन , विचटोल	गाविस	धौलागिरी	२०६२	
६	ओग्ने मूल खा.पा.		ग्राभिटी	५	२८	तल्लो हाम्जा अन्तरटोल	ग.नि.को.	ओग्ने मूल	२०६५	
७	ठूलोखोला खा.पा.		ग्राभिटी	५	२८	उपल्लो हाम्जा	पश्चिम नेपाल	ठूलोखोला	२०६६	
८	पैयु मूल खा.पा.		ग्राभिटी	५	२३	सल्ले तल्लो टोल	ग.नि.को	पैयु मूल	२०६६	
९	मालारानी मूल खा.पा.		ग्राभिटी	१	१००	सुकिदह , घर्तिटोल , आरनटोल , सालबाई टोल, पटुवाखर्क , सिरुवाली , मालारानी र भिगू ढ	नेवा	मालारानी मूल	२०६१	
१०	धरमपानी गोयलखोला खा.पा.		ग्राभिटी	२	४५	मुख्यटोल , लापालीटोल , उपल्लोटोल , (वडा १)	गाविस	धरमपानी गोयलखोला	२०४९	
११	कुट्काधारा डडेलभित्ता मुहान खा.पा.		ग्राभिटी	२	३९	जोगिमारा (कुट्काधारा,पुरनधारा, उपल्लोटोल)	गाविस	कुट्काधारा डडेलभित्ता मुहान	२०६१	
१२	उपल्लो लिसेखोला खा.पा.		ग्राभिटी	६	२०	भार्के ,सामरिखाडा वडा -४	गाविस	उपल्लो लिसेखोला	२०५१	

१३	धिमधिमे पातलकुवा खा.पा.		ग्राभिटी	२	६३	जोगिमारा , तल्लोटोल र उपल्लोटोल	जिल्ला खा.पा. कार्यालय	धिमधिमे पातलकुवा	२०४७	
१४	रामसारी खोला खा.पा.		ग्राभिटी	६	२०	भार्के, व्यहोरे	गाविस	रामसारी खोला	२०५६	
१५	पुरानोपानी		ग्राभिटी	१	२४	धनबाङ्ग उपल्लोटोल		पुरानोपानी		
१६	पाड.राड. ग्रामीण खा.पा.		ग्राभिटी	३	४३	लिप्जा, धाप्सा (वडा नं. ३२२)	पश्चिम नेपाल	पाड.राड.खोल ा	२०६७	
१७	चुनवाङ्ग खा.पा.		ग्राभिटी	७	२१	नोस (माभडेरा , च्युरीटोल)	गाविस	चुनवाङ्ग	२०६२	
१८	कल्लफेटमूल खा.पा.		ग्राभिटी	८	२४	नोस (कल्लाफेद)	पश्चिम नेपाल	कल्लफेटमूल	२०६८	
१९	सिर्पिखोला खा.पा.		ग्राभिटी	७	१८	वाईनेटा	गाविस	सिर्पिखोला	२०५९	
२०	जुगेखोला खा.पा.		ग्राभिटी	९	३०	भुरवाङ्ग , इजर	ग.नि.को	जुगेखोला	२०६६	
२१	पुरनपानी खा.पा.		ग्राभिटी	३	१२	बाङ्गसल्ला (वडा नं. ३२१)	गाविस	पुरनपानी	२०५४	
२२	मौरीखोला मूलगाँउ खा.पा.		ग्राभिटी	९	६१	वाजम , इजर , भुरवाङ्ग	ए.डि.वी	मौरीखोला मूलगाँउ	२०४९	
२३	नारेखोला मूल संरक्षण खा.पा.योजना		ग्राभिटी	७	५	बाइनेटा	गाविस	नारेखोला मूल	२०६९	
२४	रानीपोखरी मूल संरक्षण खा.पा.योजना.		ग्राभिटी	७	२०	नोस (रानीपोखरी)	जि.टि.जेड	रानीपोखरी मूल	२०६४	
२५	पुरानोपानी खा.पा.		ग्राभिटी	३	२४	धनवाङ्ग उपल्लो टोल (वडा नं. , १)	गाविस	पुरनपानी	२०४९	
२६	अडेवास आकासेपानी खा.पा. योजना		आकासे पानी	३,४	६९	अडेवास	जि.वि.स.	आकासे पानी संकलन	२०६८	

३.११ (ख) विद्यमान खा.पा. योजनाका संसचनाहरुको विस्तृत विवरण

क्र.सं.	योजनाको नाम	संरचनाको नाम																				जम्मा संरचना मध्ये पूर्णरूपमा संचालीत संख्या				
		इन्टेक.				आई सी				आरविटी				डि.सी.				विपिटी					धारा			
		संख्या	राम्रो	मध्यम	नराम्रो	संख्या	राम्रो	मध्यम	नराम्रो	संख्या	राम्रो	मध्यम	नराम्रो	संख्या	राम्रो	मध्यम	नराम्रो	संख्या	राम्रो	मध्यम	नराम्रो		संख्या	राम्रो	मध्यम	नराम्रो
१	सिजरीखोला खा.पा.	१		१		०				३		३		०				०				१२		१२		
२	पटुवाखर्क बगालेसल्ला खा.पा.	१			१	०				१			१					०				३			३	
३	पिपलडाँडा खा.पा.	१	१			०				१	१			०				०				३		३		२

४	टूनिभित्ता मूल खा.पा.	१		१		०				१		१		०				०				३		३		
५	धौलागिरि खा.पा.	१		१		०				१		१		०				०				७		७		
६	ओग्ने मूल खा.पा.	१		१		०				१	१			०				०				४	४			५
७	ठूलोखोला खा.पा.	१		१		०				१	१			०				०				६		६		७
८	पैयु मूल खा.पा.	१		१		०				१		१		०				०				४		४		
९	मालारानी मूल खा.पा.	१	१			०				२	२			०				०				१ २	१२			१५
१०	धरमपानी गोयलखोला खा.पा.	१		१		०				१		१		०				०				६		६		
११	कुटकाघारा डडेलभित्ता मुहान खा.पा.	१		१		०				०				०				०				१		१		
१२	उपल्लो लिसेखोला खा.पा.	१			१	०				२			२	०				०				५	५			५
१३	धिमधिमे पातलकु	१		१		०				१		१		०				०				४		४		

पैयु मूल खा.पा.	छ				२	७	९	छ			छ			०	०	०
मालारानी मूल खा.पा.	छ				२	७	९	छ				आवश्यक परेको वेला		०	०	०
धरमपानी गोयलखोला खा.पा.				कसैले नगरेको	०	०	०	छ				कहिले नवस्न		०	०	०
कुटुकाधारा डडेलभित्ता मुहान खा.पा.				कसैले पनि नगरेका	०	०	०		छैन			कहिले नवस्न		०	०	०
उपल्लो लिसेखोला खा.पा.	छ				३	४	७			दर्ता प्र कृया		अवश्यक वैला बस्छ		०	१	१
धिमधिमे पातलकुवा खा.पा.				कसैले पनि नगरेका	०	०	०	छ				कहिले नवस्न		०	०	०
रामसारी खोला खा.पा.	छ				३	४	७		छैन			अवश्यक वैला बस्छ		०	१	१
पुरानोपानी				कसैले पनि नगरेका	०	०	०	छ				कहिले नवस्ने		०	०	०
पाड.राड. ग्रामीण खा.पा.				कसैले पनि नगरेका	०	०	०	छ				कहिले नवस्ने		०	०	०
चुनवाङ्ग खा.पा.				कसैले पनि नगरेका	०	०	०	छ				कहिले नवस्ने		०	०	०
कल्लफेटमूल खा.पा.	छ				२	७	९	छ			छ			०	०	०

सिर्पिखोला खा.पा.				कसैले पनि नगरेका	०	०	०	छ					कहिले नवस्ने	०	०	०
जुगेखोला खा.पा.	छ				३	६	९		छैन			अवश्यक वैला बस्छ		०	०	०
पुरनपानी खा.पा.	छ				३	४	७	छ			छ			०	१	१
मौरीखोला मूलगाँउ खा.पा.				कसैले पनि नगरेको	०	०	०		छैन				छैने	०	०	०
नारेखोला मूल संरक्षण खा.पा. योजना				कसैले पनि नगरेका	०	०	०	छ					कहिले नवस्ने	०	०	०
रानीपोखरी मूल संरक्षण खा.पा. योजना.				कसैले पनि नगरेका	०	०	०	छ					कहिले नवस्ने	०	०	०

३.११ (घ) योजनाको संस्थागत विवरण र विपद जोखिम व्यवस्थापन

योजनाको नाम	मासिक पानी महशुल		संकलन भई राखेको		पानी प्रयाप्त		मर्मत संभार कोष		सबैले तिरी राखेको छ, छैन छ भने कति रु			उपभोक्ता समितिको व्यवस्थापन क्षमता			जोखिम व्यवस्थापन					
	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	रु	राम्रो	संतोष जनक	नराम्रो	मुख्य पाइपलाईन पहिरो जाने स्थानमा		मुख्य पाइपलाईन बाढिजाने स्थानमा		शखा पाइपलाईनको वरीपरी राम्रो निकाश	
	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	रु	राम्रो	संतोष जनक	नराम्रो	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन

सिजरीखोला खा.पा.	छ		छ		छैन	छ			छैन			संतोष जनक		छ		छ			छैन
पटुवाखर्क वगालेसल्ला खा.पा.		छैन		छैन	छैन				छैन			संतोष जनक			छैन		छैन		छैन
पिपलडाँडा खा.पा.		छैन		छैन	छैन				छैन			संतोष जनक			छैन		छैन		छैन
टूनिभित्ता मूल खा.पा.		छैन		छैन	छैन		छैन		छैन			संतोष जनक			छैन		छैन		छैन
धौलागिरी खा.पा.		छैन		छैन	छैन		छैन		छैन			संतोष जनक			छैन		छैन		छैन
ओग्ने मूल खा.पा.		छैन	छ		छैन	छ			छैन			संतोष जनक			छैन		छैन		छैन
ठूलोखोला खा.पा.		छैन	छ		छैन	छ			छैन			संतोष जनक		छ			छैन		छैन
पैयु मूल खा.पा.	छ		छ		छैन	छ			छैन			संतोष जनक			छैन		छैन	छ	
मालारानी मूल खा.पा.	छ		छ		छैन	छ			छैन			संतोष जनक			छैन		छैन		छैन
धरमपानी गोयलखोला खा.पा.		छैन		छैन	छैन		छैन		छैन			संतोष जनक			छैन		छैन		छैन
कुटकाधारा डडेलभित्ता मुहान खा.पा.		छैन		छैन	छैन		छैन		छैन			संतोष जनक	नराम्रो		छैन		छैन		छैन
उपल्लो लिसेखोला खा.पा.	छ		छ		छैन		छैन		छैन			संतोष जनक		छ			छैन		छैन
धिमधिमे पातलकुवा खा.पा.		छैन		छैन	छैन		छैन		छैन			संतोष जनक			छैन		छैन	छ	

रामसारी खोला खा.पा.	छ		छ	छैन			छ			छैन			संतोष जनक						
पुरानोपानी		छैन		छैन		छैन	छ			छैन					छैन		छैन	छ	
पाड.राड. ग्रामीण खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ			छैन			संतोष जनक			छैन		छैन	छैन
चुनवाङ्ग खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ			छैन			संतोष जनक			छैन		छैन	छैन
कल्लफेटमूल खा.पा.	छ		छ		छैन			छैन		छैन			संतोष जनक			छैन		छैन	छ
सिर्पिखोला खा.पा.	छ		छ		छैन		छ		छ				संतोष जनक			छैन		छैन	छैन
जुगेखोला खा.पा.	छ		छ		छ		छ		छ		५०००		संतोष जनक		छ			छैन	छ
पुरनपानी खा.पा.		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन			संतोष जनक			छैन		छैन	छ
मौरीखोला मूलगाँउ खा.पा.		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन			संतोष जनक		छ		छ		छैन
नारेखोला मूल संरक्षण खा.पा.योजना		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन			संतोष जनक			छैन		छैन	छैन
रानीपोखरी मूल संरक्षण खा.पा.योजना.		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन			संतोष जनक			छैन		छैन	छैन

३.११ (ड.) योजनाको भौतिक अवस्था र विपद जोखिम व्यवस्थापन

योजनाको नाम	पाइप लाइनमा		उपभोक्ता समिती	हाल योजना	आवश्यक छ भने	जोखिम व्यवस्थापन
-------------	----------------	--	-------------------	--------------	--------------	------------------

	चुना जम्ने समस्या		मूल सम्बन्धमा विवाद		WSP तालिम प्राप्त		सुधार गर्नुपर्ने आवश्यकता						इन्टेक वरीपरी वार		इन्टेक क्षेत्रमा बाढी जाने		इन्टेक क्षेत्रमा पहिरो जाने		आर वि.टी वरीपरी वार		आर वि.टि क्षेत्रमा पहिरो	
	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	गुणस्तर सुद्धिकरण	मूल क्षेत्र सुधार	पानीको मात्रा	संरचना मर्मत	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन
सिजरीखोला खा.पा.	छ			छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन	छ			छैन		छैन
पटुवाखर्क वगालेसल्ला खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन	छ	छैन
पिपलडाँडा खा.पा.	छ			छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
टूनिभित्ता मूल खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
धौलागिरी खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
ओग्ने मूल खा.पा.	छ	छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन	छ		छैन
ठूलोखोला खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन	छ			छैन
पैयु मूल खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
मालारानी मूल खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
धरमपानी गोयलखोला खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
कुट्काधारा डडेलभित्ता मुहान खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
उपल्लो लिसेखोला खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन	छैन
धिमधिमे पातलकुवा खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
रामसारी खोला खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन	छ	

पुरानोपानी		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
पाड.राड. ग्रामीण खा.पा.		छैन		छैन		छैन		छैन	छैन	छैन	छैन	छैन		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
चुनवाङ्ग खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
कल्लफेटमूल खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ	छ		छैन		छैन	छ		छैन		छैन
सिर्पिखोला खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
जुगेखोला खा.पा.	छ			छैन	छ		छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
पुरनपानी खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ		छ	छ	छ	छ		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
मौरीखोला मूलगाँउ खा.पा.		छैन		छैन		छैन	छ	छ	छ	छ	छ	छ		छैन	छ		छ		छैन		छैन	
नारेखोला मूल संरक्षण खा.पा.योजना		छैन		छैन		छैन		छैन	छैन	छैन	छैन	छैन		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन
रानीपोखरी मूल संरक्षण खा.पा.योजना.		छैन		छैन		छैन		छैन	छैन	छैन	छैन	छैन		छैन		छैन		छैन		छैन		छैन

३.११ (च.) योजनाको भौतिक अवस्था

योजनाको नाम	मुख्य तथा शाखा पाइपलाइन को अवस्था						समग्र भौतिक आस्था			योजनाबाट प्राप्त सेवा			WSP लागु		सुधार गर्नुपर्ने मुख्य कार्यहरु
	खुल्ला नदेखिएको	केहि ठाउमा खुल्ला	धेरै ठाउमा खुल्ला	नचुहिएको	केहि ठाउमा चुहिएको	धेरै ठाउमा चुहिएको	राम्रो	संतोषजनक	नराम्रो	राम्ररी चलेको	आंशिक रुपमा चलेको	बन्द भएको	छ	छैन	
सिजरीखोला खा.पा.		केहि ठाउमा खुल्ला			केहि ठाउमा चुहिएको			संतोषजनक			आंशिक रुपमा चलेको			छैन	पाइप फेर्नुपर्ने
पटुवाखर्क वगालेसल्ला खा.पा.	खुल्ला नदेखिएको			नचुहिएको				संतोषजनक			आंशिक रुपमा चलेको			छैन	इन्टेक मर्मत गर्नुपर्ने

पिपलडाँडा खा.पा.	खुल्ला नदेखिएको				केहि ठाउमा चुहिएको			संतोषजनक			आंशिक रुपमा चलेको			छैन	मूल संरक्षण गर्नुपर्ने
टूनिभित्ता मूल खा.पा.		केहि ठाउमा खुल्ला			केहि ठाउमा चुहिएको			संतोषजनक			आंशिक रुपमा चलेको			छैन	आरविटी तथा पाइप मर्मत गरि धारा थप्नुपर्ने
धौलागिरी खा.पा.		केहि ठाउमा खुल्ला			केहि ठाउमा चुहिएको			संतोषजनक			आंशिक रुपमा चलेको			छैन	इन्टेक मर्मत गरि धारा थप
ओग्ने मूल खा.पा.		केहि ठाउमा खुल्ला			केहि ठाउमा चुहिएको			संतोषजनक			आंशिक रुपमा चलेको			छैन	पाइपलाइन मर्मत
ठूलोखोला खा.पा.	खुल्ला नदेखिएको				केहि ठाउमा चुहिएको			संतोषजनक		राम्ररी चलेको				छैन	आरविटी रधारा थप्नुपर्ने
पैयु मूल खा.पा.	खुल्ला नदेखिएको			नचुहिएको			राम्रो				आंशिक रुपमा चलेको			छैन	इन्टेक र आरविटी वरीपरी तारवार
मालारानी मूल खा.पा.	खुल्ला नदेखिएको			नचुहिएको			राम्रो			राम्ररी चलेको				छैन	छैन
धरमपानी गोयलखोला खा.पा.		केहि ठाउमा खुल्ला			केहि ठाउमा चुहिएको			संतोषजनक			आंशिक रुपमा चलेको			छैन	मूल संरक्षण र पाइपलाइन मर्मत
कुटकाधारा डडेलभित्ता मुहान खा.पा.	खुल्ला नदेखिएको			नचुहिएको					नराम्रो		आंशिक रुपमा चलेको			छैन	इन्टेक मर्मत गर्नुपर्ने
उपल्लो लिसेखोला खा.पा.		केहि ठाउमा खुल्ला		नचुहिएको				संतोषजनक			आंशिक रुपमा चलेको			छैन	इन्टेक बनाई तारवार गर्नुपर्ने

धिमधिमे पातलकुवा खा.पा.		केहि ठाउमा खुल्ला		नचुहिएको				संतोषजनक			आंशिक रुपमा चलेको			छैन	इन्टेक र आरविटी सुधारगर्नुपर्ने
रामसारी खोला खा.पा.		केहि ठाउमा खुल्ला		नचुहिएको				संतोषजनक			आंशिक रुपमा चलेको			छैन	इन्टेक तथा धारा मर्मत
पुरानोपानी		केहि ठाउमा खुल्ला			केहि ठाउमा चुहिएको				नराम्रो			बन्द भएको		छैन	पुन निर्माण गर्नुपर्ने
पाङ.राङ. ग्रामीण खा.पा.	खुल्ला नदेखिएको			नचुहिएको			राम्रो			राम्ररी चलेको				छैन	राम्रो
चुनवाङ्ग खा.पा.		केहि ठाउमा खुल्ला			केहि ठाउमा चुहिएको			संतोषजनक			आंशिक रुपमा चलेको			छैन	मूल सुधार गर्नुपर्ने
कल्लफेटमूल खा.पा.	खुल्ला नदेखिएको			नचुहिएको			राम्रो			राम्ररी चलेको				छैन	सुधार गनुपर्ने छैन
सिर्पिखोला खा.पा.		केहि ठाउमा खुल्ला		नचुहिएको				संतोषजनक			आंशिक रुपमा चलेको			छैन	छैन
जुगेखोला खा.पा.			धेरै ठाउमा खुल्ला			धेरै ठाउमा चुहिएको			नराम्रो		आंशिक रुपमा चलेको			छैन	सबै संरचना पुन निर्माण गर्नुपर्ने
पुरनपानी खा.पा.	खुल्ला नदेखिएको				केहि ठाउमा चुहिएको			संतोषजनक			आंशिक रुपमा चलेको			छैन	पाइप मर्मत गरि आरविटीमा तारबार
मौरीखोला मूलगाँउ खा.पा.			धेरै ठाउमा खुल्ला			धेरै ठाउमा चुहिएको			नराम्रो		आंशिक रुपमा चलेको			छैन	आर वि.टी मर्मत र पाइप फैर्ने

नारेखोला मूल संरक्षण खा.पा.योजना	खूला नदेखिएको			नचुहिएको			राम्रो			राम्ररी चलेको				छैन	राम्रो
रानीपोखरी मूल संरक्षण खा.पा.योजना.	खूला नदेखिएको			नचुहिएको			राम्रो			राम्ररी चलेको				छैन	राम्रो

खण्ड ४ स्वस्थ र सरसफाइको तुलनात्मक अवस्था

४.१ चर्पीमा पहुच

घरेलु सौचालयको अवस्था तालिका

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना वमोजिमका घरसंख्या				हालको अवस्था			
		पक्की शौचालय भएका	कच्ची शौचालय भएका	शौचालय नभएका	जम्मा घरसंख्या	पक्की शौचालय भएका	कच्ची शौचालय भएका	शौचालय नभएका	जम्मा घरसंख्या
१	बलिधार					१९			१९
	मुख्यटोल					३२			३२
	पटुवाखर्क					२५			२५
	मालारानी					१७			१७
	ब्राह्मणटोल					३१			३१
	सुकिदह					१७			१७
	घर्तिटोल					९			९
	माभटोल					१४			१४
	सिरुवाली					२०			२०
	जम्मा					१८४			१८४
२	जोगिमारा					५९	२		६१
	धाप्साटोल					२७	१		२८
	बुढाखोर					२५	१		२६
	जम्मा					१११	४		११५
३	अडेवास					३७			३७
	लिप्जा					४१	२		४३
	बाङ्गेसल्ला					१०			१०
	जम्मा					८८	२		९०
४	सामरिखाडा					१५			१५
	तल्लोडेरा					४७	२		४९
	अन्तरडेरा					२३	२		२५
	अडेवास लेख					४८			

	जम्मा					१३३	४		१३७
५	हाम्जा					४५			४५
	सल्ले					३८	५		४३
	दहवन					३७	२		३९
	जम्मा					१२०	७		१२७
६	भार्के					२१			२१
	वेवरे					२०			२०
	सल्लेखर्क					२२			२२
	सिमल पधेरा					४२	१		४३
	जम्मा					१०५	१		१०६
७	बाइनेटा					३८	२		४०
	मनुखोला					१५	३		१८
	नोस पल्लोटोल					३३	५		३८
	जम्मा					८६	१०		९६
८	सिर्पी गैरा					२०			२०
	गमटे पोखरा					८			८
	धनुखोला					१४	२		१६
	नोस मूलगाउ					४०			४०
	जम्मा					८२	२		८४
९	बाजम					४५			४५
	भुरवाङ्ग					३६			३६
	इजर					३२			३२
	जम्मा					११३			११३
	कूल जम्मा					१०२२	३०		१०५२
	प्रतिशत					९७	३		१००

४.२ संस्थागत शौचालयको प्रयोगको अबस्था

क्र. सं	विद्यालय वा संस्थाको नाम	विद्यमान वाश योजना बमोजिमको संख्या				हालको अवस्था (संख्या)			
		शौचालय भएको	प्रयोगमा रहेको	पानीको सुविधा भएको	लैंगिक मैत्री भएको	शौचालय भएको	प्रयोगमा रहेको	पानीको सुविधा भएको	लैंगिक मैत्री भएको
१	श्री पृथ्वी नेपाल राष्ट्रिय प्रा.वि.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
२	चेतना ने.रा.प्रा.वि.	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
३	बाल संकृत मा.वि.	✓	✓		✓	✓	✓		✓
४	स्वर्गद्वारी मन्दिर	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
५	वाल मा.वि.					✓	✓		✓
६	विश्वशान्ति ने.रा.प्रा.वि.	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
७	श्री दिपेन्द्र ने.रा.प्रा.वि.	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
८	श्री जनता प्रा.वि.					✓	✓	✓	
९	श्री भूवनेश्वरी ने.रा.प्रा.वि.					✓	✓	✓	
१०	गाविस कार्यालय					✓	✓	✓	✓
११	स्वस्थचौकि	✓				✓	✓	✓	✓
१२	प्रहरी चौकि	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
१३	नेपाली सेनाको व्यारेक	✓	✓			✓	✓	✓	

४.३ घरबाट निस्कने फोहोरमैला तथा बस्तुभाउको मलमुत्रको व्यवस्थापन

स्वर्गद्वारी गाविसलाई समग्रमा रुपमा हेर्दा घरबाट निस्कने फोहोरलाई छुट्टा छुट्टै खाडलको व्यवस्थागरि व्यवस्थापन गरिएको देखिएन ता पनि वडा नं. १ धनवाङ्ग मा सो कुरालाई अवलम्बन गरिएको पाइयो र सो को साथै भकारो सुधार समेत गरिएको पाइयो यो कुरा गाविसका अन्य वडाहरुमा समेत लागु गर्दै जान पर्ने देखिन्छ । अहिलेको अवस्थामा वडा न. ४ , ५ र ३ सरसफाईमा पूर्ण आनीवानी परिवर्तनको घोषणाका आधारहरु पुगेको पाइन्छ ।

४.४पूर्ण सरसफाइको अवस्था

यस गाविस बातावरणको हिसावले स्वच्छ देखिन्छ ।सर्वेक्षणको क्रममा कतैपनि खुला दिसा देखिएन । तथ्यङ्गको हिसावले नियमित रुपमा चर्फी प्रयोग गर्नेको संख्या १०० प्रतिशत देखिन्छ तर पक्की चर्फी भने ९७ प्रतिशत देखिन्छ । केहि व्यक्तिहरु घर खालीगरि सम्पूर्ण परिवार छिमेकी राष्ट्र भारतमा काम गर्न गएको देखिन्छ । तिनिहरुको भने चर्फी छैनन् । चसक तथा भिवासिसिका सदस्यहरु प्रति घर प्रति चर्फी नभएकोमा चिन्तीत देखिन्छन् यस गाविसमा पिउने पानिको शुद्धिकरण भने निकै कम घरघुरिले गर्दछ जुन कूल घरघुरीको २८ प्रतिशत देखिन्छ । व्यक्तिगत सरसफाइमा धेरै घरघुरीले ध्यान दिएको देखिन्छ जुन कूल घरघुरीको ७३ प्रतिशत देखिन्छ । फोहोर व्यवस्थापनको लागी ४० प्रतिशत घर धुरिले पक्की तथा कच्ची खाल्डोको व्यवस्था गरेको देखिन्छ । यस गाविसमा खेर गएको पानी कतै देखिएन । भाडा माज्ने खलाननेर फोहोर पनीलाई जम्मा गरि करेसाबारीमा तरकारी खेती गरेको देखिन्छ । धेरैजसोको घरमा चाङ्गमा धोएको भाडा सुकाएको देखियो जुन कुल घर धुरीको ७१ प्रतिशत हुन आउँछ । त्यसैगरी सुधारीएको चुलोभने कूल घरधुरीको ४८ प्रतिशत देखिन आउँछ ।

वडा नं.	टोलको नाम	घरसंख्या							
		सवै घरपरिवारले चर्पीको नियमित प्रयोग गर्ने	महत्वपूर्ण अवस्थामा सावुन पानीले हात धुने	घरायसी तहमा पिउने पानी शुद्धिकरण गरी पिउने	व्यक्तिगत सरसफाई कायम गर्ने	घरभित्र तथा बाहिरका ठोस फोहर मैला खाडलमा फाल्ने	खेर गएको पानीको उचित व्यवस्थापन गर्ने	भाँडा सुकाउने चांग भएका	धुवा रहित चुल्हो भएका (गोबर ग्यांस, प्राकृतिक ग्यांस वा अन्य समेत)
१	बलिधार	१९	१९	१९	१९	१९	१९	१९	१९
	मुख्यटोल	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२
	पटुवाखर्क	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२५
	मालारानी	१७	१७	१७	१७	१७	१७	१७	१७
	ब्राह्मणटोल	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१
	सुकिदह	१७	१७	१७	१७	१७	१७	१७	१७
	घर्तिटोल	९	९	९	९	९	९	९	९
	माभटोल	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४
	सिरुवाली	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०
	जम्मा	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४	१८४
२	जोगिमारा	६१	६१	२०	५०	३०	६१	३६	२५
	धाप्साटोल	२८	२८	५	२०	५	२८	४	०
	बुढाखोर	२६	२०	०	१०	०	०	०	०
	जम्मा	११५	१०९	२५	८०	३५	८९	४०	२५
३	अडेवास	३७	१०	०	१०	५	४	२०	०

	लिप्जा	४३	१०	०	२०	२५	४३	२५	३
	बाङ्गेसल्ला	१०	१०	०	८	१०	१०	१०	०
	जम्मा	९०	३०	०	३८	४०	५७	५५	३
४	सामरिखाडा	१५	४	०	१०	५	१५	१५	१५
	तल्लोडेरा	४९	१०	०	२५	३०	४७	४५	४५
	अन्तरडेरा	२५	१०	०	१५	११	२०	२०	२०
	अडेवास लेख		३०	११	४७	४०	४७	४५	४३
	जम्मा	१३७	५४	११	९७	८६	१२९	१२५	१२३
५	हाम्जा	४५	४०	१०	४०	४०	४०	४०	९
	सल्ले	४३	२५	५	१०	३	१०	३२	९
	दहवन	३९	३५	५	३५	१	३०	१९	३
	जम्मा	१२७	८०	२०	८५	४४	८०	९१	२१
६	भार्के	२१	१५	०	१०	०	०	१०	११
	बेवरे	२०	९	०	१०	०	०	१०	९
	सल्लेरिखर्क	२२	१२	०	११	०	०	८	११
	सिमल पधेरा	४३	१५	०	१२	०	०	१३	२०
	जम्मा	१०६	५१	०	४३	०	०	४१	५१
७	बाइनेटा	४०	४०	२२	४४	२०	२०	४४	४१
	मनुखोला	१८	८	५	५	०	५	१०	५

स्वर्गद्वारी गाविसको खानेपानी सरसफाई र स्वस्थ WASH अद्यावधिक योजना २०७२

	नोस पल्लोटोल	३८	३४	१५	३४	१५	१५	२५	१६
	जम्मा	९६	८२	४२	८३	३५	४०	७९	६२
८	सिर्पी गैरा	२०	१०	५	१०	०	१०	१५	०
	गमटे पोखरा	८	२	१	६	०	०	०	०
	धनुखोला	१६	४	३	५	०	०	५	१
	नोस मूलगाउ	४०	१०	५	३०	१	५	२०	२
	जम्मा	८४	२६	१४	५१	१	१५	४०	३
९	बाजम	४५	४५	३	४०	०	३०	३०	३०
	भुरबाङ्ग	३६	३६	०	३६	०	३६	३६	२
	इजर	३२	३२	०	३२	१	३२	३२	६
	जम्मा	११३	११३	३	१०८	१	९८	९८	३८
	कूल जम्मा	१०५२	७२९	२९९	७६९	४२६	६९२	७५३	५१०
	प्रतिशत	१००	६९	२८	७३	४०	६५	७१	४८

४.५ खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धि रोगहरु

१. वार्ड उप स्वास्थ्य चौकी रहेको स्थान

जिल्ला	गा.वि.स.को नाम	गा.वि.स.को कोड	वार्ड	टोल
प्यूठान	स्वर्गद्वारी खाल		२	स्वर्गद्वारी

२. बालबालिकाहरुको स्वास्थ्य सम्बन्धी तथ्याङ्क

२.१ बच्चाहरुको तौल मापन (पाँचवर्ष मुनिका बच्चाहरुको पोषणको अवस्था)

बच्चाहरु	उमेरको आधारमा बच्चाहरुको समुह									
	०-११ महिना		१२-२३ महिना		२४-३५ महिना		३६-५९ महिना		जम्मा	
	न्यून	सामान्य	न्यून	सामान्य	न्यून	सामान्य	न्यून	सामान्य	न्यून	सामान्य
नयाँ	४	१५४	२	३४	४	१३	०	२०	१०	२०३
दोहरीएका	०	५०७	२	६५	०	४४	०	४१	२	६५७

२.२ भूडापखाला सम्बन्धी उपचार गरिएका ५ वर्ष मुनिका बच्चाहरु संख्या

उपचार सेवा पूर्याउने	भूडापखाला सम्बन्धी बिरामी परेका नया बच्चाहरुको संख्या				उपचार गरिएका संख्या	सिफारिस गरिएका संख्या	मृत्यु भएका संख्या
	जलवियोजन न भएका	सामान्य जलवियोजन भएका	धेरै जलवियोजन भएका	जम्मा			

उप-स्वास्थ्य चौकीबाट	१८६	१७	०	२०३	८९	५७	०
ग्रा.स्वा.का.कर्ता वा (स्वयंसेविका) हरूबाट				२११			
मातृ शिशु कार्यकर्ताहरू बाट							

Nutritional and metabolic disorder

क्र.सं.	ICD कोड	रोगको किसिम	महिला	पुरुष
२९	E46	कुपोषण		
३०	E50	Avitaminoses and other nutri deficiency	१४	२३

(स्वर्गद्वारी स्वस्थ चौकिको ०७०/७१ को तथ्याङ्क अनुसार)

४.६ बातावरणीय सरसफाईको अबस्था

स्वर्गद्वारी गाविसमा घरभित्रको मात्र सरसफाई होइन बातावरणीय सरसफाइमा ध्यान दिएको पनि देखिन्छ । बतावरणमा प्लास्टिकहरू , गल्ने फोहोरहरू , पानी खेर गएको आदि लाई व्यवस्थित तवरले व्यवस्थापन गरेको देखिन्छता पनि केहि पर्यटक एवं आगन्तुलहरूले फोहोरहरू एत्रतत्र फलेकोले समुदायलाई चित्त बुझेको देखिएन् । पानीको अभावले केहि ठाँउमा सार्वजनिक चर्पीहरू फोहोर र बन्द भएको पनि देखिन्छ ।

४.७ जिल्ला विकास समिती र गाँउ विकास समितिको प्रयास

सन २०१७ सम्ममा खानेपानीमा १०० प्रतिशत पहुच पुचाउने नेपाल सरकारको नितिलाई अवलम्बन गर्दै जिविस तथा गाविसहरूले विभिन्न सरोकारवाल निकाय संगको समन्वयमा काम संचालन गरिरहेका छन् । यसै सन्दर्भमा पश्चिम नेपालको सहयोगमा जिविस तथा गाविसहरूले जिल्लालाई सन २०१३ मा खुल्ला दिशामुक्त घोषणा गरिसकेका छन् भने सन २०१७ सम्म पूर्ण आनीवानीको परिवर्तन तर्फ अगाडी बढिरहेको देखिन्छ

खण्ड ५

गाविसको वास योजना कार्यान्वयन तथा संसोधित कार्ययोजना

५.१ वडा स्तरमा प्राथमिकीकरण गरिएका खानेपानी योजनाहरू

योजनाको वार्ड स्तरिय प्राथमिकता क्रम	योजनाको नाम	योजनाको कोड	योजनाको प्रकार Gravity/RWH/ Lifting/PSI Hydrolic Ram Pump	वडा नं.	लाभान्वित टोलहरूको नाम	जम्मा लाभान्वित घरघुरी
१	सिधनी छहरा खा.पा		Gravity	१		
२	पट्टवा खर्क वगाले सल्ला खा.पा मर्मत		Gravity	१		
३	टूनिखर्क मूल संरक्षण		Gravity	१	टूनिखर्क	५
४	पूरानोपानी		Gravity	१	उपल्लो टोल	२४
५	मोप्पा खोला मूल संरक्षण		Gravity	१	ब्राहमण टोल	३१
६	वार मूरे मूल संरक्षण		Gravity	१	वारमूरे टोल	६
७	पोखरी तथा उद्यान निर्माण		Gravity	१	वडा नं १	१८४
८	खोर्य खोला खा.पा मूल संरक्षण		Gravity	१	धनवाड र भिग्री ९	१५०

१	धिमधिमै पातल मूल संरक्षण		Gravity	२	जोगिमारा	४५
२	पाङ्ग्राङ्ग मूल संरक्षण		Gravity	२	धरमपानी जोगिमारा	४८
३	पूङ्काधारा डडेला भित्ता		Gravity	२	उपल्लो जोगिमारा	३९
४	कालिका उद्यान तथा पोखरी निर्माण		Recharge	२	वडा नं २,१	
५	पूरनधारा पार्क तथा पोखरा निर्माण		Recharge	२	पूरन धारा	२४
६	लाकूरी पोखरा पार्क निर्माण		Recharge	२	जोगिमारा	२६
७	धरमपानी पोखरा पार्क निर्माण		Recharge	२	धरमपानी स्वर्गद्वारी	३०
१	पूरनपानी खा.पा मर्मत		Gravity	३	वाडेसल्ला वडा नं ३,१	१२
२	मूलेपानी मूल संरक्षण		Gravity	३	अडेवास	२५
३	दूलेपानी मूल संरक्षण		Gravity	३	दूलेपानी टोल	४३
४	सूली पोखरा उद्यान निर्माण		Recharge	३	खाल ३	३०
५	दोपट्टा पोखरी तथा उद्यान निर्माण		Recharge	३	खाल ३	४०
१	खनाल पधेरा लिफ्ट खा.पा. योजना		लिफ्ट	४	खनाल , अधिकारी टोल	
२	लिसेपानी खा.पा योजना		Gravity	४	सामरीखाड	२०
३	पाखापानी मूल संरक्षण		Gravity	४	अडेवास	४२

४	खोपिल्टे पानी मूल संरक्षण		Gravity	४		५०
५	हारथाप खा.पा योजना		Gravity	४		
६	पाखापानी मूल संरक्षण		Gravity	४	अडेवास	४२
७	वाहन पानी मूल संरक्षण		Gravity	४	वाहन टोल	२५
८	भाक्रिपानी मूल संरक्षण		Gravity	४	भाक्रि टोल	२०
९	फाचे मूल संरक्षण		Gravity	४		२
१०	अडेवास टावर पोखरी तथा उद्यान निर्माण		Recharge	४		४५
११	पाखापानी पोखरी तथा उद्यान निर्माण		Recharge	४	खाल	४२
१	सिजरी खोला खा.पा योजना मर्मत		Gravity	५	हाम्जा खल्ले दहवन	१२०
२	सूसपधेरा खा.पा.योजना			५		३
३	सिरभित्ता खा.पा. योजना		Gravity	५		७
४	भेपखोला खा.पा मूल संरक्षण		Gravity	५	दहवन उपल्लो	५
५	ठूलो खोला मूल संरक्षण		Gravity	५		५०
६	आकासेपानी संकलन		Rain Fall	५	सल्ले हाम्जा	१३
१	कुड्लिडखोला खा.पा. योजना		Gravity	६	सिमल पधेरा, बेवरे ,सल्लीखर्क र भार्के	९९

२	सिजरीखोला खा.पा.योजना		Gravity	६	सिमल पधेरा,बेवरे ,सल्लीखर्क र भार्के (केहि घर समेटन नसक्ने भएकोले कुड्लिङ. माग)	९०
३	रामसारी मुल संरक्षण		Gravity	६	भार्के	४०
१	बान्द्रेखोला लिफ्ट खा.पा.		Lifting	७	वडा नं. ७,८ का बस्ती	
२	लाकूरीखोला		Gravity	७	नोस	१७
३	खरकूल मुल संरक्षण		Gravity	७	नोस विच टोल	२०
४	जुकेपानी मुल संरक्षण		Gravity	७	नोस	५
५	चूनवाड. खा.पा		Gravity	७	नोस	२१
६	वैसखोला खा.पा.		Gravity	७	नोस	१८
१	बनराज खा.पा		Gravity	८	नोस	३०
२	गोफु मूल संरक्षण		Gravity	८	नोस	१५
१	धनूखोला खा.पा.		Gravity	९		
२	जूगेपानी मुल संरक्षण		Gravity	९		४
३	पदेराखोला मूल संरक्षण		Gravity	९		३५

४	भूरवाड.खोला मूल संरक्षण			९		२५
५	मौरेखोल खा.पा. योजना पुन निर्माण			९		५१

५.२ गाविस स्तरमा प्राथमिकीकरण गरिएका खानेपानी योजनाहरू

योजनाको गाविस स्तरिय प्राथमिकता क्रम	योजनाको नाम	योजनाको कोड	योजनाको प्रकार Gravity/RWH/ Lifting/PSI Hydrolic Ram Pump	वडा नं.	लाभान्वित टोलहरूको नाम	जम्मा लाभान्वित घरघुरी
१	कुड्लिडखोला खा.पा. योजना		Gravity	६	सिमल पधेरा,वेवरे ,सल्लीखर्क र भार्के	९९
२	सिधनी छहरा खा.पा		Gravity	१		
३	धनूखोला खा.पा.		Gravity	९		
४	बान्द्रेखोला लिफ्ट खा.पा.		Lifting	७	वडा नं. ७,८ का बस्ती	
५	सिजरीखोला खा.पा.योजना		Gravity	६	सिमल पधेरा,वेवरे ,सल्लीखर्क र भार्के (केहि घर समेटन नसक्ने भएकोले कुड्लिड. माग)	९०
६	सिजरीखोला खा.पा. मर्मत		Gravity	५	हाम्जा र उपल्लो भिगृ	१५०

७	खनाल पधेरा लिफ्ट खा.पा. योजना		लिफ्ट	४	खनाल , अधिकारी टोल	
८	पूरनपानी खा.पा मर्मत		Gravity	३	वाडेसल्ला वडा नं ३,१	१२
९	पट्टवाखर्क बगालेसल्ला		Gravity	१	धनवाड.(बगालेसल्ला ,गाइधारा)	१०
१०	सूस पदेरा		Gravity	५	सुस पदेरा	३
११	मौरीखोला खा.पा		Gravity	९	वाजम,भुरवाड,मस्केरी ,इजर	५१
१२	बनराजा खा.पा		Gravity	८	नोस	३०
१३	चूनवाड. खा.पा		Gravity	७	नोस	२१
१४	सिरभित्ता खा.पा.		Gravity	५	सिरभित्त	५
१५	पुरानोपानी		Gravity	१	धनवाड. उपल्लोटोल	
१६	लिसेपानी खा.पा योजना		Gravity	४	सामरीखाड	२०
१७	आकासे पानी संकलन आयोजना		Rain Fall	५	सल्ले हाम्जा	१३
१८	वैसखोला खा.पा.		Gravity	७	नोस	१८
१९	गाविसका सम्पूण मुल संरक्षण आयोजना १ धिमधिमे पाताल, वडा नं. २ २ पाङ्गराङ्ग वडा नं. २		Gravity	१देखी ९	१देखी ९	८०३

३	कुट्काधार डडेलाधुरा वडा नं.	२				
४	धप्खाखोला मूल संरक्षण वडा नं.	२				
५	खरियाखोला खा.पा. वडा नं.	१				
६	खोविल्टेपानी वडा नं.	२				
७	ठूलोखोल मूल वडा नं.	५				
८	ठूनिखर्क वडा नं.	१				
९	रामसारी वडा नं.	६				
१०	भाक्रीपानी वडा नं.	४				
११	बाहुनपानी वडा नं.	४				
१२	मुप्पखोला वडा नं.	१				
१३	बाह्रमूरे वडा नं.	१				
१४	फाचेमूल वडा नं.	३				
१५	मूलेपानी वडा नं.	३				
१६	रानी पोखरी वडा नं.	८				
१७	दुलेपानी वडा नं.	३				
१८	जुकेपानी वडा नं.	७				

	१९ खर्कुल मूल वडा नं. ७ २० लाकुरीखोला वडा नं. ७ २१ जुकेपानी वडा नं. ९ २२ पदेराखोला वडा नं. ९ २३ भरवाङ्गपदेरा वडा नं. ९ २४ भोपखोला वडा नं. ५ २५ वनराजा वडा नं. ८ २६ गर्फू वडा नं. ८					
२०	उद्यान तथा पोखरी निर्माण १ कालिका वडा नं. २ २ लाकुरी पोखरा वडा नं. २ ३ अडेवास टावर पोखरा वडा नं. ४ ४ सुली पोखरा वडा नं. ३ ५ धरमपानी पोखरा वडा नं. २ ६ दोपट्टा वडा नं. ३ ७ बाङ्गसल्ला वडा नं. १ ८ पाखापानी वडा नं. ४		Recharge	१ देखि ४	१ देखि ४सम्मका टोलहरु	

५.३ त्रिवर्षीय कार्ययोजना निर्माण

५.३.१ आ.व. २०७२ /०७३ को वार्षिक योजना

प्राथमिकीकरण	योजनाको नाम	ठेगाना	लाभान्वीत घरधुरी	लाभान्वीत बस्ती	अनुमानित लागत	सहयोगी निकाय
१	कुड्लिङखोला खा.पा. योजना	६	९९	सिमल पधेरा,वेवरे ,सल्लीखर्क र भार्के	३८,००,०००	जिल्ला विकास समिती
२	सिधनी छुहरा खा.पा	१	६०	माभटोल , मुख्यटोल , धारफेद , भाक्रीटोल	२०,००,०००	डिभिजन खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय
३	धनूखोला खा.पा.	९	३६	इजर , बभ्रम भूरवाड.	१२०००००	गरिवी निवारण कोष
४	वान्द्रेखोला लिफ्ट खा.पा.	७	१५८	वडा नं. ७,८ का बस्ती	६७,००,०००	पश्चिम नेपाल ग्रामिण खा.पा.तथा सरसफाई परियोजना
५	गाविसका सम्पूर्ण मूल संरक्षण आयोजना १ धिमधिमे पाताल, वडा नं. २ २ पाङ्गराङ्ग वडा नं. २ ३ कुटकाधार डडेलाधुरा वडा नं. २ ४ धप्खाखोला मूल संरक्षण वडा नं. २ ५ खरियाखोला खा.पा. वडा नं. १ ६ खोविल्टेपानी वडा नं. २ ७ ठूलोखोल मूल वडा नं. ५ ८ ठूनिखर्क वडा नं. १ ९ रामसारी वडा नं. ६	स्वर्गद्वारी १,२,५,६		स्वर्गद्वारी १,२,५,६	२,२५,०००	गाविस
६	उद्यान तथा पोखरी निर्माण १ कालिका वडा नं. २ २ लाकुरी पोखरा वडा नं. २ ३ अडेवास टावर पोखरा वडा नं. ४	स्वर्गद्वारी खाल २ र ४		२ र ४का प्रत्यक्ष लाभान्वीत टोलहरु	१५,००,०००	रूपान्तरण नेपाल
जम्मा					१,५४,२५,०००	

५.३.२ आ.व. २०७३ /०७४ को वार्षिक योजना

प्राथमिकीकरण	योजनाको नाम	ठेगाना	लाभान्वीत घरधुरी	लाभान्वीत बस्ती	अनुमानित लागत	सहयोगी निकाय
१	सिजरीखोला खा.पा.योजना	स्वर्गद्वारी ६	९०	सिमल पधेरा,बेवरे ,सल्लीखर्क र भार्के (केहि घर समेटन नसक्ने भएकोले कुड्लिड. माग)	४९,५०,०००	जिल्ला विकास समिती
२	सिजरीखोला खा.पा. मर्मत	स्वर्गद्वारी ५	१५०	हाम्जा र उपल्लो भिगु	१८,००,०००	पश्चिम नेपाल ग्रामिण खा.पा.तथा सरसफाई परियोजना
३	खनाल पधेरा लिफ्ट खा.पा. योजना	स्वर्गद्वारी ४	१२	खनाल , अधिकारी टोल	५,४०,०००	गरिबी निवारण कोष
४	पूरनपानी खा.पा मर्मत	स्वर्गद्वारी ३	१२	वाडेसल्ला वडा नं ३,१	१,४४,०००	गाविस
५	पटवाखर्क वगालेसल्ला मर्मत	स्वर्गद्वारी १	१०	वगालेसल्ला गाइधार	१,२०,०००	गाविस
६	सूस पदेरा	स्वर्गद्वारी ५	३	सूस पदेरा	९९,०००	गाविस
७	मौरिखोला खा.पा. पूर्णरनिर्माण	स्वर्गद्वारी ९	५१	वाजम ,भरवाड. ,मस्करी ,इजर	१७००००	पश्चिम नेपाल
८	गाविसका सम्पूर्ण मुल संरक्षण आयोजना १० भाक्रीपानी वडा नं. ४ ११ बाहुनपानी वडा नं. ४ १२ मुप्पखोला वडा नं. १	स्वर्गद्वारी १,३,७,८	२६७	स्वर्गद्वारी १,३,७,८	२,२५,०००	गाविस

	१३ बाह्रमूरे वडा नं. १ १४ फाचेमूल वडा नं. ३ १५ मूलेपानी वडा नं. ३ १६ रानी पोखरी वडा नं. ८ १७ दुलेपानी वडा नं. ३ १८ जुकेपानी वडा नं. ७					
९	उद्यान तथा पोखरी निर्माण १ सुली पोखरा वडा नं. ३ २ धरमपानी पोखरा वडा नं. २ ३ दोपट्टा वडा नं. ३	स्वर्गद्वारी २,३		स्वर्गद्वारी २,३	१५,००,०००	रूपान्तरण नेपाल

५.३.३ आ.व. २०७४ /०७५ को वार्षिक योजना

प्राथमिकीकरण	योजनाको नाम	ठेगाना	लाभान्वीत घरधुरी	लाभान्वीत बस्ती	अनुमानित लागत	सहयोगी निकाय
१	बनराजा खा.पा	वडा नं ८	३०	नोस टोल	१०,००,०००	खानेपानी डिभिजन कार्यालय
२	चूनवाड. खा.पा	वडा नं ७	२१	मास डेरा चिउरी वस्ती	७००,०००	गरिवी निवारण कोष
३	सिरभित्ता खा.पा.	वडा नं ५	५	हाम्जा लाम्पाटा टोल	१६५,०००	गा.वि.स
४	पुरानोपानी	वडा नं १	२४	धनवाड. उपल्लोटोल	८००,०००	जि.वि.स
५	लिसेपानी खा.पा योजना	वडा नं ४	१५	सामरीखाड	५००,०००	स्वर्गद्वारी आश्रम
६	आकासे पानी संकलन आयोजना	वडा नं ५	१३	सल्ले हाम्जा	२३४,०००	पश्चिम नेपाल

७	वैसखोला खा.पा.	वडा नं ७	१८	मन्नू खोला	६००,०००	पश्चिम नेपाल
८	गाविसका सम्पूर्ण मुल संरक्षण आयोजना १. खर्कुल मूल वडा नं. ७ २. लाकुरीखोला वडा नं. ७ ३. जुकेपानी वडा नं. ९ ४. पदेराखोला वडा नं. ९ ५. भरवाङ्गपदेरा वडा नं. ९ ६. भेपखोला वडा नं. ५ ७. बनराजा वडा नं. ८ ८. गर्फू वडा नं. ८	स्वर्गद्वारी ५,७,८ र ९	२६९	स्वर्गद्वारी ५,७,८ र ९	२,००,०००	गाविस
९.	उद्यान तथा पोखरी निर्माण १ बाङ्गसल्ला वडा नं. १ २ पाखापानी वडा नं. ४	स्वर्गद्वारी १ र ४		स्वर्गद्वारी १ र ४	१०,००,०००	रुपान्तरण नेपाल

५.४ गविस स्तरिय योजना तर्जुमा गरिएका खानेपानी योजनाको विस्तृत विवरण तालिका ।

क) योजनाले समेटेको क्षेत्र

प्राथमिकताक्रम	खानेपानी योजना				स्रोतको नाम			योजनाले समेटेने क्षेत्र (टोल)		
	नाम	कोड	प्रकार	अवस्था	नाम	कोड	ठेगाना	नाम	कोड	घरधुरी संख्या
१	कुडलिङ खोला खा.पा.		Gravity	नयाँ	कुडलिङ खोला		वडा नं ७	सिमलपधेरा सल्लेरी खर्क वेवरे भार्के		२९ ३२ २६ १२
जम्मा										९९
२	सिधनीछहरा खा.पा		Gravity	नयाँ	सिधनीछहरा		वडा नं १	मुख्यटोल धारफेद		४६ १४
जम्मा										६०
३	धनु खोला खा.पा		Gravity	नयाँ	धनु खोला		वडा नं ९	इजर वजम भुरवाड		१० १५ ११
जम्मा										३६
४	वान्द्रे खोला		लिफ्ट	नयाँ	वान्द्रे खोला		वडा नं ७	गमटी पोखरा		७
								लाकुरी धारा		७
								नाग बजार		१२
								सिरान भैसीगोठ		१९
								वाइनेटा टोल		५२

								नसा पल्लो टोल		४९
								धनुखोला टोल		१२
जम्मा										१५४
५	सिजरीखोला खा.पा		Gravity	नयाँ	सिजरीखोला		वडा नं ६	भार्के वेवरे सल्लेरी खर्के सिमलपधेरा		२१ २० २० २९
जम्मा										९०
६	सिजरी खा.पा.योजना		Gravity	मर्मत	सिजरी खोला		वडा नं ५	दहवन माभटोल सल्ले हाम्जा भिग्री ढ वर्तन		२० ३० ३५ ४० २५
जम्मा										१५०
७	खनाल पधेरा खा.पा		लिफ्ट	नयाँ	खनाल पधेरा		वडा नं ४	अधिकारी टोल खनाल टोला		७ ५
जम्मा										१२
८	पुरन पानी खा.पा योजना		Gravity	मर्मत	पुरन पानी		वडा नं ३,१	वङ्ग्रे सल्ला		१२
९	पटुवा खर्क वगाले सल्ला		Gravity	मर्मत	पटुवा खर्क		वडा नं १	वगाले सल्ला गाईधारा		८ २
जम्मा										१०
१०	सूस पदेरा		Gravity	नयाँ	सूस पदेरा		वडा नं ५	डाँडाथोक		३

११	मौरीखोला खा.पा		Gravity	पुनः निर्माण	मौरीखोला		वडा नं ९	भुरवाड मुस्केरी वाजाड		२५ १५ २
								इजर		९
जम्मा										५१
१२	बनराजा खा.पा		Gravity	नयाँ	बनराजा		वडा नं ८	नस टोल		३०
१३	चूनवाड. खा.पा		Gravity	नयाँ	चूनवाड.		वडा नं ७	माझुडेरा - चीउरीधारा		२१
१४	सिरभित्ता खा.पा.		Gravity	नयाँ	सिरभित्ता		वडा नं ५	लाम्पाटा टोल		५
१५	पुरानोपानी		Gravity	पुनः निर्माण	पुरानोपानी		वडा नं १	धनवाड उपल्लोटोल		२४
१६	लिसेपानी खा.पा योजना		Gravity	नयाँ	लिसेपानी		वडा नं ४	सामरीखाडा		१५
१७	आकासे पानी संकलन आयोजना		Rainfall	नयाँ	आकासे पानी		वडा नं ५	हाम्जा सल्ले		१३
१८	वैसखोला खा.पा.		Gravity	नयाँ	वैसखोला		वडा नं ७	मन्तुखोला		१८
१९	मूल संरक्षण खा.पा		Gravity		१ धिमधिमे पाताल, वडा नं. २ २ पाङ्गराङ्ग वडा नं. २ ३ कुटुकाधार डडेलाधुरा वडा नं. २ ४ धप्खाखोला मूल संरक्षण वडा नं. २		वडा नं १ देखि ९ सम्म			८०३

					५ खरियाखोला खा.पा. वडा नं. १					
					६ खोविल्टेपानी वडा नं. २					
					७ ठूलोखोल मूल वडा नं. ५					
					८ ठूनिखर्क वडा नं. १					
					९ रामसारी वडा नं. ६					
					१० भाक्रीपानी वडा नं. ४					
					११ बाहुनपानी वडा नं. ४					
					१२ मुप्पखोला वडा नं. १					
					१३ बाह्रमूरे वडा नं. १					
					१४ फाचेमूल वडा नं. ३					
					१५ मूलेपानी वडा नं. ३					
					१६ रानी पोखरी वडा नं. ८					
					१७ दुलेपानी वडा नं. ३					
					१८ जुकेपानी वडा नं. ७					
					१९ खर्कुल मूल वडा नं. ७					
					२० लाकुरीखोला वडा नं. ७					

					२१ जुकेपानी वडा नं. ९ २२ पदेराखोला वडा नं. ९ २३ भरवाङ्गपदेरा वडा नं. ९ २४ भोपखोला वडा नं. ५ २५ बनराजा वडा नं. ८ २६ गर्फू वडा नं. ८					
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

ख.) अनुमानित संरचना र जातिय आधारमा घरधुरी तालिका

योजनाको नाम	अनुमानित संरचना				जातीय आधारमा घरधुरी					जम्मा
	इन्टेक	आरविटि	धारा	मुख्य पाइप लाईनको लम्वाई (मिटरमा)	दलित	जनजाती	धर्मिक अल्पसंख्यक	तराई पिछडा वर्ग	अन्य	
कुड्लिङखोला खा.पा. योजना	१	३	२४	४०००	२६	४०			३३	९९
सिधनी छहरा खा.पा	१	४	१०	३०००		४६			१४	६०
धनूखोला खा.पा.	१	१	१९	३०००	८	२२			६	३६
बान्देखोला लिफ्ट खा.पा.	१	२	२७	२०००	३२	११२			१४	१५८
सिजरीखोला खा.पा.योजना	१	३	२१	४०००	४८	२६			१६	९०
सिजरीखोला खा.पा. मर्मत	१	४	१९	३५००	२०	७०			६०	१५०
खनाल पधेरा लिफ्ट खा.पा. योजना	१	०	३	५००	०	६			६	१२

पूरनपानी खा.पा मर्मत	१	१	३	१५००	१	११				१२१
पट्टवाखर्क बगालेसल्ला	१	१	३	६००	०	१०				१०
सूस पदेरा	१	१	३	७००	०	३				३
मौरीखोला खा.पा	१	२	१२	२०००	२५	२६				५१
बनराजा खा.पा	१	१	५	२८००	७	२०			३	३०
चूनवाड. खा.पा	१	१	५	२५००	३	१५			३	२१
सिरभित्ता खा.पा.	१	१	३	१५००	०	५				५
पुरानोपानी	१	१	५	१०००		२४				२४
लिसेपानी खा.पा योजना	१	१	२	१०००		१५				१५
आकासे पानी संकलन आयोजना	१३ बैद्य				१३					१३
वैसखोला खा.पा.	१	१	१	१४५०	८	१०				१८
मूल संरक्षण खा.पा. योजना	२६		२३		१०२	६०२			९९	८०३
१ धिमधिमे पाताल, वडा नं. २										
२ पाङ्गराङ्ग वडा नं. २										
३ कुट्काधार डडेलाधुरा वडा नं. २										
४ धप्खाखोला मूल संरक्षण वडा नं. २										
५ खरियाखोला खा.पा. वडा नं. १										
६ खोविल्टेपानी वडा नं. २										
७ ठूलोखोल मूल वडा नं. ५										
८ ठूनिखर्क वडा नं. १										

९ रामसारी वडा नं. ६										
१० भाक्रीपानी वडा नं. ४										
११ बाहुनपानी वडा नं. ४										
१२ मुप्पखोला वडा नं. १										
१३ बाह्रमूरे वडा नं. १										
१४ फाचेमूल वडा नं. ३										
१५ मूलेपानी वडा नं. ३										
१६ रानी पोखरी वडा नं. ८										
१७ दुलेपानी वडा नं. ३										
१८ जुकेपानी वडा नं. ७										
१९ खर्कुल मूल वडा नं. ७										
२० लाकुरीखोला वडा नं. ७										
२१ जुकेपानी वडा नं. ९										
२२ पदेराखोला वडा नं. ९										
२३ भरवाङ्गपदेरा वडा नं. ९										
२४ भोपखोला वडा नं. ५										
२५ बनराजा वडा नं. ८										
२६ गर्फू वडा नं. ८										

ग . विपद तथा जोखिम व्यवस्थापन

योजनाको नाम	प्रस्तावित संरचनाहरुको अवस्था									
	मुख्यपाइपलाईन पहिरो जाने स्थानमा		मुख्यपाइपलाईन वाढी जाने स्थानमा		इन्टेक क्षेत्रमा वाढी जाने स्थानमा		इन्टेक क्षेत्रमा पहिरो जाने स्थानमा		RVT क्षेत्रमा पहिरो जाने क्षेत्रमा	
	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन
कुड्लिङखोला खा.पा. योजना		✓		✓		✓		✓		✓
सिधनी छहरा खा.पा		✓		✓		✓		✓		✓
धनूखोला खा.पा.		✓		✓		✓		✓		✓
वान्द्रेखोला लिफ्ट खा.पा.		✓	✓			✓		✓		✓
सिजरीखोला खा.पा.योजना		✓		✓	✓			✓		✓
सिजरीखोला खा.पा. मर्मत	✓		✓			✓	✓			✓
खनाल पधेरा लिफ्ट खा.पा. योजना		✓		✓		✓		✓		✓
पूरनपानी खा.पा मर्मत		✓		✓			✓		✓	
पट्टवाखर्क बगालेसल्ला		✓		✓		✓		✓		✓
सूस पदेरा		✓		✓		✓		✓		✓
मौरीखोला खा.पा	✓			✓		✓		✓		✓
बनराजा खा.पा		✓		✓		✓	✓			✓
चूनवाड. खा.पा		✓		✓		✓		✓		✓
सिरभित्ता खा.पा.		✓		✓		✓		✓		✓
पुरानोपानी	✓			✓		✓		✓		✓

लिसेपानी खा.पा योजना		✓		✓		✓		✓		✓
आकासे पानी संकलन आयोजना		✓		✓		✓		✓		✓
वैसखोला खा.पा.		✓		✓		✓		✓		✓
गा.वि.स का सवै मूल संरक्षण योजना		✓		✓		✓		✓		✓

खण्ड ६

जलवायू अनुकुलन तथा विपद जोखिम न्यूनिकरण

६.१ विद्यमान अवस्था

खानेपानी योजना	मुख्य पाइपलाईन को अवस्था			इन्टेकको अवस्था			आर वि.टी को बवस्था			शाखा पाइपलाईनको निकास	
	बाढीग्रस्त	पहिरो ग्रस्त	राम्रो अवस्था	बाढीग्रस्त	पहिरो ग्रस्त	राम्रो अवस्था	बाढीग्रस्त	पहिरो ग्रस्त	राम्रो	छ	छैन
सिजरीखोला खा.पा.	बाढीग्रस्त	पहिरो ग्रस्त			पहिरो ग्रस्त				राम्रो	छ	
पटुवाखर्क वगालेसल्ला खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
पिपलडाँडा खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
टूनिभित्ता मूल खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
धौलागिरी खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
ओग्ने मूल खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
ठूलोखोला खा.पा.	पहिरो ग्रस्त					राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
पैयु मूल खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
मालारानी मूल खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	

धरमपानी गोयलखोला खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
कुट्काधारा डडेलभित्ता मुहान खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
उपल्लो लिसेखोला खा.पा.	पहिरो ग्रस्त					राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
धिमधिमे पातलकुवा खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
रामसारी खोला खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था		पहिरो ग्रस्त		छ	
पुरानोपानी		पहिरो ग्रस्त				राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
पाड.राड. ग्रामीण खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
चुनवाङ्ग खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
कल्लफेटमूल खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
सिर्पिखोला खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
जुगेखोला खा.पा.		पहिरो ग्रस्त				राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
पुरनपानी खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
मौरीखोला मूलगाँउ खा.पा.	बाढी ग्रस्त	पहिरो ग्रस्त		बाढी ग्रस्त	पहिरो ग्रस्त	राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	

नारेखोला मूल संरक्षण खा.पा.योजना			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
रानीपोखरी मूल संरक्षण खा.पा.योजना.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	

६.१ (क) जोखिममा रहेका योजनाहरु

खानेपानी योजना	मुख्य पाइपलाईन को अवस्था			इन्टेकको अवस्था			आर वि.टी को बवस्था			शाखा पाइपलाईनको निकास	
	बाढीग्रस्त	पहिरो ग्रस्त	राम्रो अवस्था	बाढीग्रस्त	पहिरो ग्रस्त	राम्रो अवस्था	बाढीग्रस्त	पहिरो ग्रस्त	राम्रो	छ	छैन
सिजरीखोला खा.पा.	बाढीग्रस्त	पहिरो ग्रस्त			पहिरो ग्रस्त				राम्रो	छ	
ठूलोखोला खा.पा.	पहिरो ग्रस्त					राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
उपल्लो लिसेखोला खा.पा.	पहिरो ग्रस्त					राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
रामसारी खोला खा.पा.			राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था		पहिरो ग्रस्त		छ	
पुरानोपानी		पहिरो ग्रस्त				राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
जुगेखोला खा.पा.		पहिरो ग्रस्त				राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	
मौरीखोला मूलगाँउ खा.पा.	बाढी ग्रस्त	पहिरो ग्रस्त		बाढी ग्रस्त	पहिरो ग्रस्त	राम्रो अवस्था			राम्रो अवस्था	छ	

६.१ (ख) जोखिममा रहेका मूलहरु

१	धिमधिमे पाताल,	वडा नं. २
२	पाङ्गराङ्ग	वडा नं. २
३	कुटुकाधार डडेलाधुरा	वडा नं. २
४	धप्खाखोला मूल संरक्षण वडा नं. २	
५	खरियाखोला खा.पा. वडा नं.	
६	खोविलेपानी	वडा नं. २
७	ठूलोखोल मूल	वडा नं. ५
८	ठूनिखर्क	वडा नं. १
९	रामसारी	वडा नं. ६
१०	भाक्रीपानी	वडा नं. ४
११	बाहुनपानी	वडा नं. ४
१२	मुप्पखोला	वडा नं. १
१३	बाह्रमूरे	वडा नं. १
१४	फाचेमूल	वडा नं. ३
१५	मूलेपानी	वडा नं. ३
१६	रानी पोखरी	वडा नं. ८
१७	दुलेपानी	वडा नं. ३
१८	जुकेपानी	वडा नं. ७
१९	खर्कुल मूल	वडा नं. ७
२०	लाकुरीखोला	वडा नं. ७
२१	जुकेपानी	वडा नं. ९
२२	पदेराखोला	वडा नं. ९
२३	भरवाङ्गपदेरा	वडा नं. ९

२४ भोपखोला	वडा नं. ५
२५ बनराजा	वडा नं. ८
२६ गर्फू	वडा नं. ८
६.१ (ग) जोखिममा रहेको पोखरीहरु	
१ कालिका	वडा नं. २
२ लाकुरी पोखरा	वडा नं. २
३ अडेवास टावर पोखरा	वडा नं. ४
४ सुली पोखरा	वडा नं. ३
५ धरमपानी पोखरा	वडा नं. २
६ दोपट्टा	वडा नं. ३
७ बाङ्गसल्ला	वडा नं. १
८ पाखापानी	वडा नं. ४

६.२ जलवायु अनुकूलन तथा विपद व्यवस्थापन सम्बन्धि योजना :

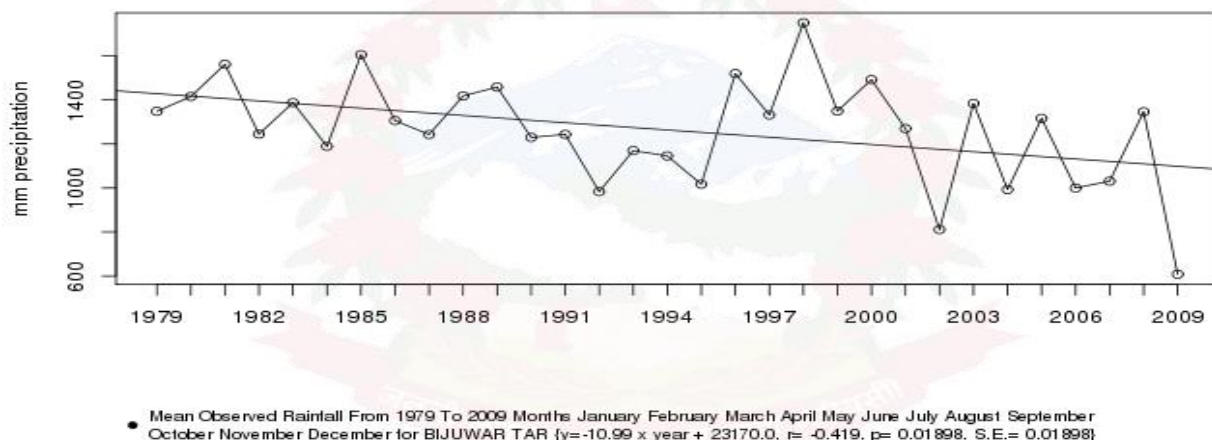
६.२.१ गाविस स्तरिय अन्य प्रस्तावित योजनाहरु

६.२.२ प्युठान जिल्लाको वर्षात तथा तापक्रम

वर्षा र तापक्रमको तथ्यांक जल तथा मौषम विज्ञान विभाग अन्तर्गतका मौषम मापन केन्द्रबाट लिएको हो । यो तथ्यांक उक्त विभागको वेबसाइटको जलवायु पोर्टलमा उपलब्ध छ । प्युठान जिल्लाको हकमा बिजुवारमा राखिएको एउटा मात्र मौषम केन्द्रको तथ्यांक राखिएको छ भने प्युठानको लागि तापक्रम को तथ्यांक उपलब्ध छैन ।

क) वर्षा

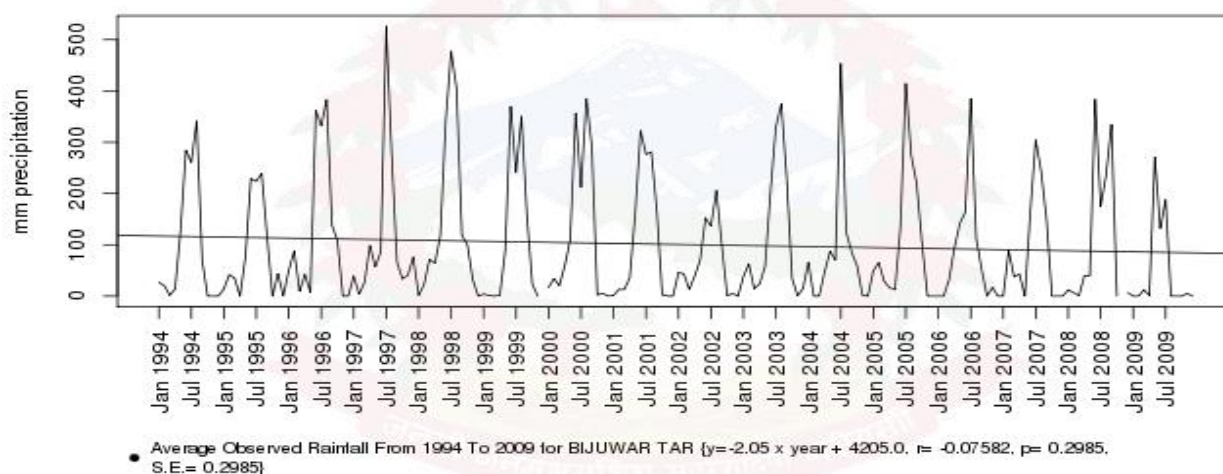
चित्र १ मा सन १९७९ देखि २००९ सम्मको वार्षिक औषत वर्षात देखाइएको छ । चित्रमा देखाइएजस्तै औषत वर्षात ६०० मि.लि देखि १८०० मि.लि सम्म रहेको छ । न्यूनतम औषत वर्षात रहेका वर्षहरु २००९ र २००२ रहेका छन् भने १९९८ र १९८५ मा औषत वर्षाको परिमाण धेरै रहेको छ । गत ३० वर्षभित्रको समग्र वर्षाको प्रवृत्ति हेर्दा करिब ३०० मि.लि का दरले वर्षाको परिमाण घट्दै गएको देखिन्छ जसले भविष्यमा पानीका श्रोतहरुको उपलब्धतामा समेत नकारात्मक प्रभाव पार्ने देखिन्छ ।

१९७९ देखि २००९ सम्मको वर्षातको वार्षिक औसत

ख) मासिक औसत वर्षात (१९९४ देखि २००९)

ग्राफ २ मा सन् १९९४ देखि २००९, १५ वर्षको मासिक वर्षातको फरक प्रस्तुत गरिएको छ उच्च वर्षात गर्मी यामको मनसुनको समय, वैशाख महिना देखि भाद्र महिना सम्म देखिन्छ मनसुनको बेलाको मासिक सबभन्दा बढी वर्षातको औसत ३०० - ४५० मिलिमिटर देखिन्छ। १९९७ को वर्षातको महिनामा करिब ५५० मिमि वर्षा भएको थियो भने १९९५, २००२ र २००९ मा यो औसत घटेर ३०० मिलिमिटरमा पुगेको देखिन्छ। हिउँदको समयमा अतिनै कम वर्षा र कहिलेकाँही वर्षात् नहुन पनि सक्ने भएकोले पनि प्युठानको हिउँदको मासिक वर्षातको औसत १०० मिमि भन्दा कम नै रहेको देखिन्छ। १९९६, १९९७, २००३ र २००४ मा हिउँदै वर्षा अति कम देखिन्छ भने २००९, २००८, २००६, २००१ र १९९९ मा वर्षाको परिमाण नगण्य मात्रामा भएको देखिन्छ।

१९९४ देखि २००९ सम्मको मासिक वर्षातको औसत

जिल्ला : प्युठान	गाविसको नाम :स्वर्गद्वारी खाल	गाविसको कोड :	वडा नं. १,२,३,४
------------------	-------------------------------	---------------	-----------------

तर्जुमा गरिएका योजना शिर्षक : जलवायु परिवर्तन अनुकुल

योजनाको नाम	योनाको कोड	योजनाको गाविस स्तरिया प्राथमिकता क्रम
उद्यान तथा पोखरी निर्माण		२०

प्रस्तावित कृयाकलापहरूबाट लाभान्वित क्षेत्र तथा घरधुरी विवरण

योजनाको नाम	योजनाको कोड	लाभान्वित टोल	लाभान्वित घरधुरी	अनूमानित लागत
उद्यान तथा पोखरी निर्माण		बलिधार	१९	
१ कालिका वडा नं. २		मुख्यटोल	३२	
२ लाकुरी पोखरा वडा नं. २		पटुवाखर्क	२५	
३ अडेवास टावर पोखरा वडा नं. ४		मालारानी	१७	
४ सुली पोखरा वडा नं. ३		ब्राह्मणटोल	३१	
५ धरमपानी पोखरा वडा नं. २		सुकिदह	१७	
६ दोपट्टा वडा नं. ३		घर्तिटोल	९	
७ बाङ्गसल्ला वडा नं. १		माभटोल	१४	
८ पाखापानी वडा नं. ४		सिरुवाली	२०	
		जम्मा	१८४	
		जोगिमारा	६१	
		धाप्साटोल	२८	
		बुढाखोर	२६	
		जम्मा	११५	
		अडेवास	३७	
		लिप्जा	४३	

		बाङ्गेसल्ला	१०	
		जम्मा	९०	
		सामरिखाडा	१५	
		तल्लोडेरा	४९	
		अन्तरडेरा	२५	
		अडेवास लेख	४८	
		जम्मा	१३७	
	कुल जम्मा	१९	५२६	४०,००,०००

सञ्चालन गरिने कृयाकलापहरु :

१. जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि तालिम
२. पर्यटन व्यवसाय प्रवर्द्धन सम्बन्धि तालिम
३. उद्यान ,पोखरीको र कटेजको डिजाइन सर्वे
४. समूदाय र दातृ निकायको साभेदारीमा पोखरी, उद्यान र कटेजको निर्माण
५. कूड्रिड धाप्साखोला लिफ्ट आयोजना वाट उद्यान तथा पोखरीमा पानी र सरसफाई को व्यवस्था

६.२.२ गा.वि.स को रणनीति

जलवायु परिवर्तनले पारेको प्रभाव वाट मानिसले प्रकृतिमा नै हेरफेर भएको अथवा प्रलय हुन लागेको महशूस गर्दैछ । यसले नेपालमा विशेष गरि हिमाल र तराईमा छिटो भन्दा छिटो प्रभाव पादै छ । मानिसको घनत्वको कारणवाट वातावरणलाई हानी गर्ने ग्यासको व्यापक उत्सर्जन भईरहेको छ । मानिसकै कारणवाट वातावरणलाई अनुकूल राख्ने वोट विरुवा र जिवजन्तु लोप भइरहेका छन् । जसले गर्दा पृथ्वीको ओजन तह घट्दै छ । जसको कारण मौसम ऋतु परिवर्तन भएको महशूस हुदै छ । पूष माघ भै लालीगुरास फूलन हिउदमै हिउ पग्लेर हिम नदिको वहाव ठूलो हुनु हिम ताल फूटेर ठूलो धनजनको क्षति हुनु आदि यसका साङ्केतिक उदाहरण मात्र हुन । खण्ड वृष्टि र अतिवृष्टि ले तातो हावा र बाढि पहिरो मार्फत धनजनको ठूलो क्षति भइरहेको छ । यो सबै मान्छेकै कारणहरुको समष्टिरूप हो भन्नु त्यति अनउपयुक्त हुने छैन । मानिसको कारण वाट हुने समस्यालाई समाधान गर्न मानिसले नै सक्दछ । अब ढिलो भै सकेको छ । छिट पूट प्रयास मात्रले पूरदैँ , अलि अभियानको रुपमा जानू आवश्यक छ । जलवायु परिवर्तनको प्रतिकूलतालाई अनुकूलतामा ल्याउने उद्देश्य राखि निम्न रणनीतिहरु तर्जुमा गरिएको छ ।

६.२.२ (क) रणनीति

- ❖ १ वर्षमा १ घर २५ वृक्षा रोपण गर्ने ।
- ❖ वन जंगललाई होसियारी पूर्ण ढंगले प्रयोग गर्ने ।
- ❖ एक घर एक बगैचा बनाउने ।
- ❖ वन ,जंगल , जलाधार र जलवायु सम्बन्धि शिक्षा दिने ।
- ❖ सूख्खा पोखरी भएको ठाउमा उद्यान पोखरी र कटेज निर्माण गरी राम्ररी व्यवस्थापन गर्ने ।
- ❖ सन २०२० सम्ममा वातावरण अनुकूलताको सुन्दर पर्यटकिय स्वर्गद्वारी निर्माण गर्ने ताकि मानिसहरु स्वर्गकै अनुभूति गर्नु ।

६.२.२ (ख) कार्यनिती

उपर्युक्त रणनीतीलाई कार्यरूप दिन निम्न कार्य निती अवलम्बन गरिनु पर्दछ ।

- ❖ योजनाहरु निर्माण गर्दा जलवायु अनुकूल सम्बन्धि योजना निर्माण गरी कार्यन्वयनमा जोड गर्ने ।
- ❖ जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि सैदान्तिक ज्ञान र तालिमको व्यवस्था गर्नु पर्दछ । यस सम्बन्धि ज्ञान अनौपचारिक शिक्षा मार्फत पनि दिइनु पर्दछ ।
- ❖ जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि ज्ञान गा.वि.सले अभियानको रुपमा आफ्नो गा.वि.समा प्रचार प्रसार गर्नु पर्दछ ।

- ❖ गा.वि.स सम्पूर्ण प्राधिकार हरूले माथि उल्लेखित नितिलाई कार्यरूप दिन सर्वसहमति गर्ने पटक पटक बैठक बस्ने र अनुगमन गर्ने गर्नु पर्दछ ।
- ❖ जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि विशोष कूरा वाट गा.वि.सका अगूवा सामाजिक कार्यकर्ता हरूलाई सचेत बनाउनु पर्दछ ।
- ❖ गा.वि.स का जति सक्थो धेरै जनतालाई यो विषय वस्तु तथा समस्या उनीहरुको आफ्नो निजी समस्या बनाईदिनु पर्दछ ।
- ❖ वातावरण अनुकूल गराउनु विषय वस्तु, वोट विरुवा, र जिवजन्तु कून कून हुन ज्ञान दिलाउने र तिनीहरुलाई संरक्षणको व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।
- ❖ सरसफाईमा पूर्ण आनीवानी परिवर्तनको घोषण र निरन्तर अनुगमनमा ध्यान दिइनु पर्दछ ।
- ❖ जलवायु अनुकूल सम्बन्धि गा.वि.सको बजेट को सहि सदुपयोग गर्दै ठूला ठूला योजना निर्माण गरी जिल्ला स्तर तथा केन्द्र स्तरमा माग गर्ने ।

खण्ड ७ : निष्कर्ष तथा भावि कार्यदिशा

७.१ निष्कर्ष

गाविस सर्वेक्षणका क्रममा स्वर्गद्वारी गा.वि.स का जनसमूदायले व्यापक चासो राख्यो । उनी हरूले पश्चिम नेपाल ग्रामिण खानेपानी तथा सरसफाई परियोजनालाई केहि समय अगाडी गा.वि.स मा काम गर्न खोजेको र पछि काम गर्ने छाडेको आरोप लगाए । वडा स्तरिय कार्याशालामा केहि सचेतकहरुले पश्चिम नेपालले चसाकहरु गठन गरेको तर त्यसलाई अलपत्र पारेको कुरा गरे । तर पश्चिम नेपालले नत काम गर्न छाडेको थियो नत चसाक र भिवासिसीको उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी नै घटेको थियो । सर्वेक्षणको क्रममा गाविस अभिमूखिकरण कार्याशाला र वडा स्तरिय अभिमूखिकरणमा कार्याशालामा तालिका बनाई काम गर्दा समूदाय हवात्तै उठेको थियो वडा को राजनितिक दलका प्रतिनिधिहरु चसाक , वडा नागरिक मञ्चका संयोजक गरि १० देखि १५ जना सम्मको उपस्थिति सर्वेक्षण टिमको अपेक्षा भएपनि ६० देखि ७० जनाको उपस्थितिले टिमलाई उत्साहित बनाएको थियो । यसले त्यहाको समूदायको सोचाइको स्तर अथवा अधिकारको बारेमा स्तर माथि उठेको पुष्टि गर्दछ । स्वर्गद्वारी गा.वि.स वडा नं १ धनवाडले जिल्ला तथा क्षेत्रका टिविसि (सरसफाईमा पूर्ण आनीवानी परिवर्तन) घोषण भएका जिल्ला तथा क्षेत्रका गा.वि.स वा वडा हरू संग प्रतिस्पर्धा गर्दै छ भने अन्य वडा हरूले धनवाड संग प्रतिस्पर्धा गर्दै छन । सरसफाईमा देखिएको परिवर्तन ले स्वर्गद्वारीले केहि वर्ष भित्रमा नै यस गा.वि.स मा देखिएका जलवायू सम्बन्धि समस्या र सरसफाई सम्बन्धि समस्यालाई समाधान गर्न सक्छ भन्ने देखिन्छ । नेपाल सरकारको २०१७ सम्ममा खानेपानीमा १०० प्रतिशत जनतालाई पहुचमा पुर्याउने लक्ष्य छ त्यसलाई यस गा.वि.सले छिटै नै पूरा गर्न सहयोग गर्ने छ । र एक उदाहरण पनि वन्ने देखिन्छ । त्यसै गरि पश्चिम नेपाल ग्रामिण खानेपानी परियोजना को खानेपानी सरसफाई स्वास्थ्य र पोषणको समस्यालाई समाधान गरि समूदायको जिविकोपार्जनलाई सहज तूल्याउने लक्ष्य पनि यस गा.वि.स ले चुम्ने देखिन्छ ।

७.२ भावि कार्य दिशा

यस गा.वि.सको भावि कार्यदिशा यस प्रकार उल्लेख गरिएको छ ।

- ❖ सवै वडाहरु क्रमशा सरसफाईमा पूर्ण आनीवानीको घोषण गर्दै लगिने छ । घोषण पश्चात सतहमा आउने आवश्यकता हरू पहिचान र पूर्ति गर्दै अनूगमनको निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ त्रिवर्षीय वार्षिक खानेपानी योजनाहरु क्रमश टाजेट (तोकिएको सिमा भित्र सम्बन्धित काम गर्नु) वर्ष भित्रै पूरा गरी अगाडि बढ्नु पर्नेछ ।
- ❖ वास योजनामा उल्लेखित साभेदारहरूसंग राम्ररी समन्वय तथा छलफल गर्दै योजनाको वार्षिक कार्यतालिका निर्माण गरी सम्पन्न गर्नु पर्ने छ । आवश्यक परे अरु साभेदार खोजि जिल्ला र केन्द्र स्तरका योजना निर्माण गरिने छ ।
- ❖ योजना निर्माण गर्दा जलवायू परिवर्तन सम्बन्धि चुनौति तथा समस्याहरुलाई सम्बोधन गर्ने तथा समूदायको आयआर्जनमा वृद्धि हुने गरी निर्माण गर्नु पर्नेछ